



A V E M A R I A

MAY, 1935

AVE MARIA

published monthly by

*The Slovene
Franciscan Fathers,*

Lemont, Illinois

in the interest of the
Slovene Franciscan Com-
missariat of the Holy
Cross.

Subscription Price:
\$2.50 per annum

Naročnina:
\$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00

Management - Upravišтво
P. O. B. 608,
Lemont, Illinois

Editor - Urednik
P. Alexander Urankar,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.

Entered as second-class
matter August 20, 1925, at
the post office at Lemont,
Illinois, under the Act of
March 3, 1879. Acceptance
of mailing at the special
rate of postage provided
for in Section 1103, Act
of October 3, 1917, author-
ized on August 29, 1925.

Naročite se na

"AVE MARIA"

*ki je glasnik katoliškega življenja slovenskim
izseljencem v Ameriki in porok
zvestobe katoliški Cerkvi.*



Vsak naročnik

NAŠEGA LISTA JE PODPORNIK VELIKE MISLI
MISLJONSTVA JEZUSOVEGA. ZAKAJ? DOLAR-
JI, KI SI JIH NAMENIL ZA NAROČNINO NAŠEGA
LISTA, NISO VRŽENI V KOT. KAMENČKI SO ZA
ZGRADBO KRISTUSOVEGA DUHOVNIŠTVA. ZA-
TO JE BILA AVE MARIJA USTANOVLJENA, DA
BI V GMOTNEM OZIRU PODPIRALA DIJAKE,
KANDIDATE ZA DUHOVNIŠKI STAN. TVOJA
NAROČNINA JE SEME, KI NAJ NEKOČ OBRODI
SAD V VINOGRADU GOSPODOVEM. KOLIKO JE
DIJAKOV, KI BI RADI ŠTUDIRALI, PA NIMAJO
SREDSTEV. SAMOSTAN V LEMONTU JE
TUDI ŠOLA IN VZGOJEVALIŠČE IDEJALNIM
FANTOM, KI SO SI ZAŽELELI SLUŽBE ALTAR-
JA. SEDAJ RAZUMES. NAŠ LIST UTIRA POT
TEM STUDENTOM.



A V E M A R I A

Majska številka, 1935—

Nabožni mesečnik.

—Letnik XXVII.

POZDRAVLJEN MAJNIK

P. Aleksander.

V rože na vrtu se sklanjam in sanjam . . .

*O beli lučki, ki v srcu našem živi;
o tihi zvezdi, ki v naših dušah tako dobrotno gori.
Kaj naj še pravim posebe, da nam Madona iz lučke in zvezde žari.*

*Bog Vsemogočni je lučko v srcu prižgal;
zvezdo je belo našim nočem za romarsko pot poslal.
Da nam posveti v gledanje naše vsak večer,
glasna kot radost, jasna kot milost, pokojna kot božji mir . . .*

*Zeljo imam, naj bi se tudi moje srce v to božjo lučko prelilo.
Pa sem kot slepček: sanjam samo o soncu — pojoči lučki neba,
pa sem kot dete, ki je uzrlo oblček tam vrhu gora
in je predrobno ročico za belim oblčkom stegnilo . . .*

*Italijo ljubilo je nebo, to večno lepo rodino modrice
ter dalo ji heroja, da temo razsveti s sojem večne plamenice.*

*In prerok Dante segel je z roko v prečisto dušo svoje Beatrice.
Odtrgal v duši plamenečo lilijo ter ž njo odklenil vrata si v Resnico.*

*Poglej, mi svet, v Marijino srce:
kaj tebi ni plamteče rože se hotelo in plamenice večne? Bog mogočni ve:
da le po barju blodijo noge . . .
Z Marijino nedolžnostjo, s to rožo belo, odprl si boš pot v obljubljeno deželo.*

MAJNIK

P. Aleksander.

MAJNIK, mesec pomladi in zelenja, če že ne po naših ameriških krajih, pa vsaj po drugih deželah in drugih kontinentih, kjer imajo toplejše obnebje.

Majnik, koliko spominov in občutkov obudi v naših srcih. Je mesec, ko čutiš bližino božjo, ko slutiš vso lepoto prirode, ki si zbira najlepše pesmi, da jih zapoje božjemu veličastvu, ki je Lepota sama.

Majnik odeva naravo v novo obleko in pomlad, otira zemlji solze, pozimi izjokane, majnik naj tudi človeškemu srcu pripravi novo razpoloženje. V sonce milosti naj razdahne vso hladnočo mlačnosti in brezbržnosti naših src, brezbržnosti, ki se je človek v zimi sveta in brezbožnega človeštva naleze kakor berač uši. V vonjavo čednosti naj se razgorijo rože dobrih sklepov in želja, da ne bo v naših srcih imela mesto le svetilka slabega zgleda, ki smrdi in kuži . . . V novo življenje naj s prirodo vstane duša naša. Vsak majnik je le vigilijski večnega majnika, po katerem moramo hrepeneti vsebolj, kakor hrepenimo vsako leto po tem božjem pomladnem mesecu prirode.

MARIJA

Katoličanom je mesec majnik svet, ker je posvečen Mariji, zarji duhovne lepote in duhovne pomladi.

Majnik in Marija, sta duši istovetni besedi, besedi, ki isto pomenita. Z Marijo je vzšel človeštvu majnik duhovnosti in boljšega življenja. Odrešenik Kristus je kakor Veliki Sveti Jurij odel vso človeštvo z zelenjem upanja v odrešenje. Po Mariji je prišlo do nas to odrešenje.

Ni čudno, da so ljudstva ta mesec majnik odprli srca tej najsvetejši Materi, tej najlepši Devici in Kraljici šmarniški.

Ni čudno, da Cerkev tako rada goji šmarniške pobožnosti. Naše duše so ji na brigi in dušam majniško razpoloženje in majniška pobožnost do Marije tako dobro de.

Marija, bodi češčena in prosi za nas grešnike.

MATI

In v ta mesec veselja, mesec Marijin je človek še en praznik vtkal, vtkal, kakor vtkeš zadnjo rožo v pisano preprogo, da dobi popolni sijaj. Ta praznik je materin dan. — Drugod po katoliškem svetu slave ta materin dan 25. marca, na praznik Marijinega Oznanenja, pa ga le slavimo katoličani v Ameriki z ostalo Ameriko drugo nedeljo v maju. Mesec je najbolj primeren zato, Marija, Kraljica majniška, naj bo kraljica tudi tega dneva, ker po Marijinem materinstvu, je bilo materinstvo posvečeno.

Tega naj bi se matere in otroci najbolj zavedali na materin dan. Matere, da povzdignejo svoje misli navzgor in najdejo utehe svojemu mučeništvu, uteho v misli, da jih čaka mučniška palma, materniška krona, če bodo s potrpljenjem nosile križ svojega težkega poklica. Otroci pa naj ne nosijo in prinesejo svojim materam le rože narave, ki tako hitro ovenejo, prinesejo naj tudi kaj duhovnih šopkov molitve in pobožnih prošnja k Bogu, prošnja za materino zdravje, materino telesno in duhovno veselje.

Majnik, Marija, Mati.

Tri besede polne sladkosti.

DOBRO ZDRAVILO

P. Aleksander.

Zdravilo za vse, ki trpe na nespečnosti. Huda nepravilna, če po dnevnem delu ne moreš in ne moreš zatisniti očesa. Človek se na ležišču obrača in obrača, z leve na desno, z desne na levo, spanca pa ni in ni.

Pomagal sem irskemu župniku tri dobre mesece, ker mu je zbolel kaplan. Zgodilo se mi je, da že dve noči nisem mogel zatisniti očesa. Za veliko noč je precej dela, ni čudno, da se te loti utrujenost, tako silna, da tudi ponoči živcev umiriti ne moreš.

Dve noči nisem našel pokoja. Poskusil sem vse metode uspavanja. Pravijo zdravniki, naj človek v nespečnosti šteje številke od ena do sto. Štel sem številke od ena do sto. In od sto nazaj do ene. Nič ni pomagalo. Pravijo zdravniki, da je treba človeku v nespečnosti delati posebne telovadne vaje. Kri sili v glavo ob večerih, zato je posebno dobro se vzdigovati na nogi, četudi petdesetkrat. Telovadil sem pol ure. Nič ni pomagalo. Dejal sem tretji dan: "dobil si bom zdravilo, morda ga župnik ima."

Potožil sem se mu. Pa se je nasmehljaj:

"Seveda ga imam. Zakaj mi niste tega že preje povedali."

Peljal me je v svojo sobo:

"Takoj vam prinesem zdravilo, v spalnici ga imam."

In stopil je v spalnico, da mi prinese zdravilo. Komaj sem čakal, da se spočijem dodobra in dobim nazaj izgubljeno energijo.

Počasnih korakov je prišel iz spalnice dobri župnik. In mi je dal v roke zdravilo:

"Rožnivenec."

In je dejal s svetim zanosom:

"Tega molite, kadar ne morete spati. Hudič se te molitve tako boji, da vam ne bo pustil, da bi rožnivenec končali, bote preje zaspali."

Čudno zdravilo, pa dobro.

Poskusi tudi ti.

ZALJUBLJENA BOLNIČARKA

P. Aleksander.

Sam sem bil priča temu dogodku. Bolničarka je zbolela za smrtno nevarno boleznijo, operacija je bila njena edina rešitev.

Junaška je bila bolničarka v svoji potrpežljivosti:

"Dobro je, da tudi bolničarke zbolimo, bomo vsaj vedele, koliko morajo naši bolniki pretrpeti. Tako jih bomo lažje krepile z bodrilnimi besedami."

Druge tovarišice-bolničarke so ji hudomušno nagajale:

"Sedaj, sedaj se bo pa naša prijateljica izdala. Tako dolgo smo že hotele izvedeti, kdo je tvoj ljubljenec, pa ni bilo besede od tebe. Praviš, da v cerkev hodiš ob svojih prostih večerih. Že vemo, kje ta cerkev stoji in kdo s teboj moli."

Po operaciji, ko se bolnik prebuja iz prisilnega spanja, navadno kliče tisto osebo na pomoč, na katero največkrat misli in kdor mu je najbližji sleherni dan življenja.

Uspavali so jo. Operacija je bila zelo težka. Bolničarke so čakale, da se bo tovarišica izdala. Ali ni skoraj zlobno ob takih trenutkih misliti na šalo? Ne moreš jim zameriti, ker so imele pač nad vse veliko upanje v srcu, da bo prestala preizkušnjo božjo.

Ni trajalo dolgo, ko so prinesli bolnico v sobo, ki je bila moji sobi sosedna. Bolniki so vselej radovedni, kako se bo vse izteklo. Tudi jaz sem bil radoveden. Prečudni so trenutki bolnikov po operacijah.

Čakali nismo dobre pol ure, ko so zvedele tovarišice skrivnost zaljubljene bolničarke. Da, vse naše nadstropje je čulo skrivnost. Na glas je vpila skrivnostno ime.

Po vsem hodniku se je na glas razlegalo:

"Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj."

ŽALOSTNA ZGODBA O NESREČNI MATERI

P. Aleksander.

Njenega Toneta so peljali na vislice.

Zelo je bila žalostna. Saj mu je bila mati. Kje je mati na svetu, ki bi ne točila solz, ko gleda sina na poti v smrt. Naj bo smrt zaslužena, srce se ji mora raztrgati v misli na pregrenko pot, ki jo bo Tone hodil jutri zarana.

Pa da bi jo vsaj poklical k sebi. Toda odklanjal jo je vse dni. Ni hotel spregovoriti z njo. Pa mu je dala življenje. Morda jo še pokliče. Samo besedo tolažbe bi mu hotela spregovoriti. Tako sam je in tako strašne so njegove zadnje ure. Še duhovnika odklanja.

Koliko veselje za mamico, ko jo drugo jutro — zadnje za Toneta — pokličejo. Vendar, vendar. Srce mora počiti materi . . .

Podviza korake. Ravno prav je še prišla. Že ga peljejo na dvorišče, kjer bo moral rablju pod roko in vrv.

Stopi k Tonetu: "Tone . . ."

Toda ne da se objeti. Živina človeška.

Glas podvzame Tone:

"Prav na odru hočem zadnjikrat poljubiti svojo mater. Državni pravnik, ugodite moji želji."

Strašen prizor bo to za navzoče, toda dajo mu dovoljenje.

Tone stopi na oder. Rabelj ima pripravljeno smrtno čepico z zagrinalom za Tonetov obraz, da mu ne bo treba kazati ljudem svoj smrtni boj.

Tudi mati stopi ž njim na oder. In zgodilo se je strašno zlo.

Tone se je sklonil, da poljubi mater, toda ni je poljubil: odgriznil ji je nos. In zavpil na ves glas:

"Če bi me ti mati bila učila prav in bi me bila kaznovala za prvi prestopok laži in kraje, ne da bi danes moral tako žalostno končati."

Strašna zgodba. Kdo ji more kaj pristaviti.

Tone je imel dva rablja na odru:

Državnega s cilindrom na glavi, črni suknji in belimi rokavicami na rokah.

Drugi rabelj je bila njegova mati, ki ga je že pred leti obesila na vislice slabega zgeda in slabega življenja.

NAJLEPŠI NAGROBNI KAMEN

P. Aleksander.

Mnogo imamo nagrobnih kamnov in spomenikov, ki se lahko kosajo med seboj po lepoti in pomenljivosti, nobeden ne more prekositi nagrobnega spomenika, ki ga je postavil znani Tomaž Gray svoji materi.

Navaden kamen je. Toda napis, ki ga nosi, je vreden zlata in kaže otroško udanost in hvaležnost, ki je lahko vsem sinovom v zgled.

Ta napis se glasi: "Pokojnica, ki v tem grobu počiva, je bila mati premnogih otrok, toka samo enega med njimi je zadela nesreča, da je moral mater preživeti."

Kolikim materam je pozabljena ruša, ni je dobrotne roke otrokove, da bi še za materin dan

prinesla šopek rož, ali da bi vsaj kdo teh sinov in hčera spletel duhovni šopek molitve za pokojnico. —

Materi, ki se je izživela zdravju in življenju in mladosti otrok . . .

Materi, ki je vse žrtvovala, da bi deco vzgojila za laagodnejše dni in noči, kakor jih je morala ona preždeti in prebdeti na tem svetu . . .

Materi, ki bi bila dala še več, če bi bila mogla in bi Bog zahteval večje žrtve. Samo, da ne ugasne otrokovo oko, da ne utihnejo njegova usta, da ne prestane njegovo srce.

Vsaki dobri materi bi napisal na grob:

"Tukaj leži mučenica, ki si je zaslužila materniško krono in palmo, znamenje žrtvovanja in darovanega življenja. Življenja, darovanega otrokom radi Boga in imena večnega materinstva."

MODRE BESEDE MODRIH MOŽ

Vzemi solncu žarke, in ne bo svetilo več; loči potok od izvira, in ne bo več tekkel; loči vejo od drevesa, in se bo posušila; odstrani ud od telesa, in bo zamrl; odvzemi otroku spoštovanje do staršev — pa ni več otrok, ni sin, ni hči več.—*Sv. Peter Krizolog.*

Kdor vedno le v sebe zaupa, nikoli ne posluša drugih, zametuje vsako idejo, ki ni vznikla pri njem samem, se ne vda razlogom drugih, ta ni krepak, namreč svojeglaven in duševno reven. Nič ne škodi bolj avtoriteti, ker nič ne odvrtačuje bolj src od vzgojitelja.—*Škof Dupanloup.*

Kaj koristi otroku, če pridobi z vzgojo vsakovrstne znanosti in zmožnosti, če se pa pri nji zane-mari najvažnejši smoter njegovega življenja, njegovo večno zveličanje?—*Dr. Albert Stoeckl.*

Nič se bolj občutno ne kaznuje, kakor če kdo opravlja važno in sveto delo vzgajanja brez temeljnih načel. Najbolj žalostno pri tem pa je, da zlo, ki izhaja iz tega, ne zadene vzgojitelja, marveč ubogega otroka, ki si sam ne ve pomagati in je brezpogojno prepuščen vzgojiteljivi volji.—*Dr. Albert Stoeckl.*

Delajmo na to, da so otroci prešinjeni s strahom pred grehom in z ljubeznijo do čednosti; potrudimo se zato po svoji možnosti, da vlada brez prenehanja Bog v njihovih srcih.—*De la Salle.*

EVO VAM MODERNEGA SVETNIKA!

P. Hugo.

NAŠE dni verskega pritlikavstva, moralne propasti in socialne razoranosti, se čisto čuje klic po svetniških reformatorjih. Bese- dičenja o katoliškem preporedu, tako pravijo, nam ne manjka. Živih magnetičnih zgledov potrebujemo. Ne luči pod mernikom, ampak svetil- nikov ob širokih, blatnih cestah življenja. Ne le v Boga zatopljenih Marij, temveč tudi delovnih Mart, ki bi imele odprte oči in srca za vso bedo bližnjega. Kakega drugega Frančiška Serafina potrebujemo, ki bi se z eno roko krčevito oklepal Križanega, drugo bi pa vso ogreto serafinske lju- bezni prožil svojim bratom, da še nje potegne k njemu, ki je Pot, Resnica in Življenje. Tako ne- kako naj bi izgledali moderni svetniki, ki nam jih je tako krvavo treba. V naslednjem vam ho- čem predstaviti nekega takega v živi podobi. To je brat Bogomir.

Ne prenažite se v sodbi! Pod tem imenom se ne skriva kak samostanski brat, ampak sredi velikomestnega življenja živeči dominikanski tre- tjerednik, zdravstveni svetnik Jožef Poerner. Dne 6. nov. je minilo komaj eno leto, kar je umrl, pa že delajo na tem, da bi bil proglašen za blaženega. Naslednji oris njegovega globoko v Bogu zasidra- nega življenja naj pokaže, da je vreden te najvišje časti na zemlji.

Jožef Poerner je bil rojen Dunajčan. Tamkaj je zagledal luč sveta l. 1875. Njegov oče je bil češki Nemeč in vojaški uradnik v cesarski presto- liti, mati pa rojena Dunajčanka. V mladosti Jožko ni kazal, da bo kedaj kandidat za altar. Očeta je zgodaj zgubil. Roka, dasi zlate, globo- koverne matere pa je bila premehka, da bi mogla njegovo divjo naravo krotiti. Že v srednjih šo- lah se ni odlikoval samo v histrosti duha, ampak tudi v moči pesti. Kjer je bil kak ravs in kavs, njega ni manjkalo. Zato se ni nihče čudil, da po zvršeni gimnaziji ni šel v bogoslovje, kot je mati želela, ampak se je vpisal na dunajski medicinski fakulteti.

Zdaj je prišel šele v svoj element. Ta pa niso bile knjige in predavanja, ampak akademska svoboda, ki se je je v polni meri poslužil. Kjerkoli so ga akademiki "žagali" in katero užagali, Poer- ner je bil gotovo zraven in ne v kaki postranski vlogi. Kot izvežban "ravfar" je bil seveda tudi

član v pravem pomenu besede "Udarnega akadem- skega društva", to je takega, katerega člani se zavežejo svojo akademsko čast tudi s palicami bra- niti. To so takozvane študentovske menzure. Je to dvoboj, le da ne z naravnost smrtonosnim orož- jem. Sicer je pa premaganec tudi iz tega dvobo- ja čisto odnesel krvavo glavo.

Ta usoda je zadela tudi Poernerja. Radi malenkosti ga je neki akademski kolega poklical na tak dvoboj, ki ga je pretepaški Poerner kajpa- da navdušeno sprejel. A jo je topot pošteno iz- kupil. Nasprotnik mu je razbil lobanjo. Več tednov je visel med življenjem in smrtjo. Vendar je njegova mlada, močna narava prebolela udarec. Ta mu pa ni zmečhal samo lobanje, ampak tudi glavo. Izbil mu je iz nje vse študentovske muhe in vbil pamet. Popolnoma drug človek, z lepšimi vzori, se je vrnil zopet na vseučilišče. Študij je bil poslej njegovo veselje, ne kot cilj, temveč kot sredstvo. Čimprej ga je hotel završiti, da kot zdravnik postane apostol telesno in dušno bednega človeštva.

Leta 1901 je bil promoviran za doktorja vse- ga zdravilstva. Kot sekundarni zdravnik v Eli- zabetini bolnišnici na Dunaju je nastopil svojo prvo službo. Z očetovsko požrtvovavnostjo jo je vršil. A pravega delokroga za svoj vzor je šele iskal. Ker so mu bili otroci in reveži posebno pri srcu, se je specializiral v otroških boleznih in oziral po službi okrajnega zdravnika med najbed- nejšimi Dunaja. Kmalu je postal šef oddelka za otroške bolezni na dunajski polikliniki. Za tem pa okrajni zdravnik v 2. mestnem okraju, kjer je bila vsa dunajska beda in propalost doma.

Zlasti za to slednjo službo se njegovi stanov- ski tovariši niso pulili. Nasprotno, vsak se je je bal. Z zgolj človeškega stališča po pravici. Kajti tod je bila nagromadena vsa velikomestna revščina z vsemi svojimi žalostnimi posledicami. Po temnih umazanih luknjah so živeli razni dunajski nemaniči in uzmoviči, pijanci in propalice, za vse naprodaj po najnižji ceni. Vse je bilo na kupu, moški, ženske, otroci. Tu si se zastoj oziral po deviškem ali nedolžnem otroškem pogledu. Samo veliko pokopališče nedolžnosti, čistosti, pošteno- sti. Sami od bede in vsakojakih strasti izmozga- ni in izžeti obrazi, topih, divjih, a še vedno novih nizkotnih užitek žejnih oči.

To je bilo polje, ki ga je brat Bogomir želel. Denarja je sicer zastoj iskal na tem človeškem smetišču. A v blato zakopanih biserov človeških duš je našel v izobilju. In prav za temi je gledal. Treba je bilo časa, da si je pridobil zaupanje teh tolikokrat ogoljufanih izvržencev. Požrtvovavna

ljubezen zanje, ki jim jo je na vse načine tako ne-sebično izkazoval, mu je naklonila njih srca, da so se mu začela zaupno odkrivati. Strahotne povesti duš so bile to. Njih prvo poglavje je bilo navadna socialna beda, ki je rodila moralno. Brat Bogomir je bil tem nesrečnim in propalim telesni in dušni zdravnik. Z očetovsko, da materinsko ljubeznijo je poslušal njih pretresljive življenske zgodbe, jih tolažil, bodril ter jim materialno in moralno pomagal iz njih brlogov in sodomskih lukenj v novo človeka vredno življenje.

Svetovna vojna mu je odprla zopet novo polje za njegov apostolat. Cele armade pribežnikov z vzhodne fronte so se valile v notranjost države. Tudi Dunaj jih je dobil toliko, da ni vedel kam z njimi. Kako naj te mase, ki so rešili le golo življenje in sveženj umazanih cunj, vsaj za silo preživijo. Kako naj prepreči, da se iz te bede in umazanosti ne izcimi kaka nalezljiva bolezen. To niso bile male skrbi takratnih dunajskih mestnih očetov. Na fronto proti epidemijam so poslali brata Bogomirja, Dr. Poernerja. Vedeli so, da bi boljšega ne mogli dobiti. Kajti on se je ne samo znanstveno, ampak tudi praktično že izkazal za večšega in vspešnega borca proti nalezljivim boleznim. Če te one težke in nevarne dni v cesarski prestolici niso zavzele večjega obsega, je bila njegova zaslug, ki so mu jo tudi radi priznali. Dasi mu je ta obramba sama dala čez glavo dela, je še našel čas za socialno in karitativno delo. Udejstvoval se je v celi vrsti izobraževalnih in dobrodelnih društev.

Po vojni so se razmere na Dunaju bistveno spremenile. Vajeti mestne uprave so polagoma prešle v roke socialistov. Našemu bratu Bogomirju je bilo samo na sebi vseeno, kdo ima politične vajeti v rokah. Kajti politika ni bilo nikoli njegovo polje, ampak le versko-človekoljubni apostolat, ali recimo po moderno — katoliška akcija. Kljub temu je imel kmalu priliko občutiti, da je na svojem vplivnem mestu novim gospodarjem napoti in da ne bo dolgo, ko ga bodo nadomestili s človekom svojim barve. Še prej kot je mislil, se je to zgodilo. Z laskavim spričevalom so ga premestili v zakotno dunajsko okrožje, tedaj očitno na nižje mesto. Praz za prav je postal žoga novih mogotcev. Komaj se je na enem mestu nekoliko ustanovil in zastavil svoje delo, je bil premeščen drugam. To ga je sicer bolelo, a nikoli ni potožil. Pač pa se mu je na tem romanju sem in tja porodila misel, da bi se morali tudi katoliško misleči zdravniki stanovsko organizirati, da bi lažje in vspešnejše vršili svoj človekoljubni apo-

stolat in branili svoj interese. Ta misel je kmalu postala dejanje. On sam je ustanovil "Ceh sv. Luke katoliških zdravnikov", katerega duša je ostal do svoje smrti.

Bil je vtelešena katoliška akcija. Ko so drugi po raznih sestankih še debatirali, kaj je pravzaprav katoliška akcija, v čem obstoji, kako jo je treba započeti, organizirati, je bil on v nje najboljšem smislu že na delu. Njegovo načelo je bilo: "Ne samo govoriti, ampak tudi in pred vsem delati!" Ni zametal organiziranja in debatiranja. Zavedal se je moči organizirane sile. Sam je organiziral in bil član nešteti katoliških organizacij, vedno pripravljen govornik in predavatelj na njih sestankih in prireditvah. Le takih ni mogel, ki so na raznih zborih in sejah navdušeno govorili, snovali in razvijali razne programe, ko je bilo pa te treba izvesti, jih ni bilo nikjer. On pa je bil pred vsem mož praktičnega dela. Tako se je obložil z njim, da je večkrat tožil zakaj nima dan 48 ur.

Kot iskan in v vseh slojih spoštovan zdravnik je bil vedno na potu okrog svojih pacientov. Na teh potih je imel priliko spoznati ne samo vso telesno, ampak tudi socialno, družinsko, materialno in duhovno mizerijo ljudstva. In ker je hotel biti vsem vse, ga je delo naravnost dušilo. Po večini neplačano, često zelo nehvaležno delo. A ker je on to smatral za apostolat, v katerega ga je Bog poklical, mu je bilo sladko breme. Koliko dobrega je s tem storil, koliko zakonskih dvobojev pomiril, iz koliko družinskih razvalin priklical novo življenje, koliko strtih in obupanih zopet dvignil, koliko brezposelnim dobil delo, koliko potov naredil v ta namen, koliko kljuk pri raznih uradih moral pritisniti, prošenj napisati, kolikokrat je lastni žep izpraznil, da je moral peš domov, o vsem tem zgodovina molči. Zapisano je le v knjigi življenja.

(Nadaljevanje v junijski številki.)

Glavna stvar — naslov. Prav usiljiv človek je vedno nadlegoval urednika, da bi mu pomagal najti naslov za svoj roman, ki ga je ravno dokončal. Da bi se ga že vendar enkrat znebil, ga vpraša: "Ali je v romanu kaka beseda o muhah?" — "Ne, niti besedice ni!" — "O osah?" — "Tudi ne!" — "No, potem pa že imava naslov. Napiši: "Ni muha — ni osa!"

VALERIJA

Waal — I. P.

Prvo poglavje ZNAMENJE NA NEBU

BILO je jeseni l. 312 po Kristovem rojstvu. Nekaj mesecev preden je v Rimu Maksencij uropal svojemu očetu Maksiminijanu prestol, so čete v Galiji po smrti Konstancija Klora podelile vlado njegovemu sinu Konstantinu. Ta dva vladarja sta si državo tako delila, da je vladal Maksencij v Italiji, v severnih pokrajinah Afrike in v provinci Egipt. Konstantin pa je gospodoval Galiji, Španski in Britaniji. (Galija je današnja Francoska; Britanija je Angleška.) A medtem, ko se je Konstantin trudil, da bi vladal po zgledu svojega očeta in se tako z dobroto prikupil pri svojih podložnikih, je Maksencij s surovo samodržno silo krotil podložnike svoje. Ni čuda, da so Rimljani z nekakim zaupanjem gledali v Galijo, zlasti še zato, ker je bil Konstantin poleg svojih izvanrednih vladarskih zmognosti cesarskega pokoljenja, oče Maksencijev je bil pa le surov ilirski kmet. katerega je bil Dioklecijan samo radi njegove divje hrabrosti oblekel v škrlat.... In Konstantin ni vedel le, da mu je Rim in rimsko prebivalstvo naklonjeno, vedel je tudi, da ga Maksencij osebno sovraži. Da mora v teku časa priti do boja med njima, je bilo vsakomur jasno. Maksencij je celo želel in iskal prepira, zanašajoč se na svoje dvakrat močnejše bojne sile in bogate pomožne vire. Zato pa je moral Konstantin večkrat tolažiti nevoljo svojih vojskovođij, kadar mu je bilo treba prezreti izzivanje nasprotnikovo. Ponovno je dobil iz Rima pisma najplemenitejših krogov, v katerih so ga pozivali, naj prekorači Alpe in se polasti Rima in vlade nad Italijo in afriškimi deželami. Toda Konstantin je vedel, da je za brambo dovolj močan, medtem ko bi znal pri napadu na nasprotnikov tabor podleči. Zato pa se je skušal razdor izogniti; za "Kalende" (novo leto) je celo vselej pismeno voščil Maksenciju. Seveda mu Maksencij ni odgovarjal.

Konstantin, mož osemindesetih let, je bil prebil poletje l. 312 v južni Galiji, v bližini mesta Lijon. Bilo je zadnje dni v septembru. Konstantin je hotel, vračaje se z bojnih pohodov, ravno stopiti v svoj šotor. Tu se mu vrže pred noge, strgan in prašen Anicij Pavlin, eden najuglednejših rimskih senatorjev. Konstantin je senatorja takoj spoznal in ga začuden poprašal, kaj ga je privedlo v taki obleki iz Rima.

"Vladar", je dejal Pavlin s solznimi očmi, "vedi da mi je Maksencij najprvo vzel ženo, nato me obdolžil še veleizdaje. S pomočjo zvestih prijateljev in nesmrtnih bogov sem sicer ušel ječi; toda kaj se je zgodilo z mojimi ubogimi otroci? Maščuj me, cesar, maščuj tlačeni Rim in samega sebe. Zakaj, ako te že ne ganejo prošnje senata, niti solze naših žena in otrok, niti gorje celega rimskega naroda, vedi, da so med žrtvami trinogovimi tudi otroci nebeškega Klavdija, tvojega pradedu. Da, v sruđu nate, se je nesrečnež tako daleč spozabil, da je zaukazal tvojim slikam oči izvrtati in tvoje kipe prevreči."

Konstantina obkrožujoči poveljniki so z jedva zadržljivo nevoljo poslušali pripoved tako kruto užaljenega moža. Pri njegovih zadnjih besedah je bil njihov srd prikupil do vrhunca. Nehote so segli po mečih. Posebno pa so mlajši med njimi zahtevali od cesarja, da maščuje krvavo prizadeto mu sramotenje. Konstantin sam je bil, poslušaje pripoved senatorjevo zardel od jeze; oči so se mu jezno bliskale pod stisnjenimi obrvmi; marsikako pomizanje od strani Maksen-

cije je že bil požrl, toda te težke osebne razžalitve ni smel prenesti molče.

Prosil je svoje vojskovođe, naj ga pustilo samega. Kakor je bil sicer vaje, vsako podjetje v samotni pretuhtati. tako se ni hotel tudi sedaj nikakor prenagliti. Z dušo, napolnjeno jeze in nevolje je korakal v resne misli zamišljen po šotoru gorindoli. Medtem pa se je širila vest o kruti žalitvi v taboru od ognja do ognja in kmalu je bilo čuti razjarjene glasove: Proti Rimu! Dol z lupežnikom!

Ali vladar se je v tem boril sam seboj. Bolj ko ga je nekaj sililo, naj z orožjem v roki zahteva zadoščenja, bolj mu je na drugi strani pomišljanje jemalo trdno odločitev. Saj ni imelo razžaljenje drugega vzroka, kakor da bi zvalilo Konstantina čez Alpe v past, kjer naj bi ga izvedeni Ruf, vojskovođa Maksencijev, potem docela pokončal. Zmagavcu bi pripadla potem Galija, Španija in Britanija in Maksencij bi bil edini vladar celega zahodnega rimskega cesarstva. Da bi torej prišel do kakega zaključka, je pozval k sebi Konstantin svečenika Gordijana, da bi mu ta razodel voljo bogov. Nato pa je sklical vrhovno poveljništvo, kakor tudi svoje zaupnike in senatorja Pavlina v bojno posvetovanje.

Bili so to deloma stari vojniki, ki so se borili svojčas s Perzi in z Germani v Egiptu in Britaniji; deloma pa mladi osebni tovariši Konstantinovi. Najmlajši med njimi je bil centurij (stotnik) Kandid, človek lepe postave, ki je bil svojčas s pogumnim činom otel v bitki Konstantinu življenje in se zato smel prištevati med takozvane "prijatelje principis" (vladarja). Starša sta mu bila oče Kastul in mati Irena. Oče je bil umrl mučeniške smrti. Tudi sin je bil z vso svojo dušo kristjan. Vse vojaštvo je spoštovalo hrabrega in plemenitega mladeniča; kristjani pa, služeci v Konstantinovi vojski, so ga vrhutega še posebno častili kot zgled in vzor čednostnega človeka. Kakor se ni namreč doteknil plamen onih treh babilonskih mladeničev, tako si je ohranil tudi on v zapeljivosti vojaškega življenja čisto in nepokvarjeno srce.

V "zbor principis" so štel tudi vodje in kralje germanskih in britanskih čet. Posebno se je odlikoval med njimi Erok, alemanski kralj, starih sedemdesetih let, orjaške postave, z globoko brazgotino na čelu in sivo, do pasu segajočo brado. Konstantin ga je visoko cenil. Saj je imel uprav njegovemu uplivu zahvaliti, da so ga proglasile po smrti očeta Konstancija čete za cesarja. Ko je bil bojni svet zbran, je povzel cesar besedo:

"Slišali ste," je dejal, "koliko razžaljenje mi je prizadel Maksencij. Pri Jupitru (rimski bog), ni mi treba vaših prigovarjanj in vojaškega opominjanja zato, naj se maščujem. Toda kakor tudi bogovi ne kaznujejo takoj zločina, temveč odlašajo, tako mora tudi moder vojskovođa biti previden. Poklical sem vas torej zato, da slišim vaše mnenje; poprašati sem dal bogove za njihovo voljo in v kratkem mi svečenik obrazloži njihov odgovor."

Na te besede se je dvignil kralj Erok:

"Mislim sem," je rekel z rahlo zaničljivostjo, kakoršno si je smel stari vojniki dovoliti, da si nas pozval zato, da nam zapoveš, da naj čete pripravimo ob prvi zori za pohod, češ, da moraš stati v enem mesecu pred vrati glavnega mesta. Kajti pri Vodanu (germanski bog), samo s pohodom trajajočim nekaj tednov, moreš premoči sovražnika. Hej, Maksencij bo zijal, ko potrkamo nenadoma z našimi meči na vrata njegove spalnice!"

Iz pritrjevanja, ki je sledilo tem besedam, je spoznal cesar, da je govoril starih vsem od srca. Tudi sam je bil spoznal da je možna zmaga samo na ta način, da na najhitrejši način napade po gorenji Italiji raztresene legije (čete) in drvi nato v drznem pohodu pred Rim. Istega mnenja so bili tudi legatje in vojni tribuni. Poveljnik brodivja se je celo zavezal, da hoče oteti sovražniku Sardinijo in Korziko in preskrbeti vojsko na suhem z živčjem. Že je imel Konstantin na jeziku slavne besede Cezarjeve: "alea jacta est" ("Kocka je pala!") — Te besede je izpregovoril

rimski vojskovodja Cezar, ko je s svojimi četami prekoračil reko Rubikon ter s tem začel vojsko., ko vstopi med nje svečenik Gordijan, s cvetnim vencem na glavi in svečeniško palico v roki, spremljan od svojih duhovnikov.

"Kakor si velel, nebeški cesar", je dejal, "raziskal sem in poprašal za voljo bogov v drobu žgalnih žrtev. Vse dobro, drago in koristno ti bodi dodeljeno. A vedi: znamenja niso ugodna, bogovi ne odobrujejo tvojih načrtov!"

Na zborovavce je učinkovala ta nepričakovana vest, tako, kakor nočna slana na cvetje. Nemo in prašajoče so se spogledali; najbolj pa so pretresle te besede Konstantina samega. Mučna tišina je vladala v bojnem svetu; kdo nai se pač protivi volji bogov? Anicij Pavlin, senator rimski, je od bolesti in nevolje kar obstekel.

"Ne, ne," je zaklical "to ni volja bogov, da bi oni zlodej še dalje teptal rimsko mesto. Ali so znamenja napačno tolmačena ali pa — Olimp (Olimp je visoka gora na Grškem, ki je vedno zavita v meglo. Stari pagani so mislili, da na tej gori prebivajo njihovi bogovi. Olimp pomeni toliko kot bogovi.) naj si išče drugod častivcev!"

"Naj bogovi oprostijo radi tvoje bolesti grdo preklinjanje!" je odvrnil z bridkim opominom Gordijan. "Kako hočeš li s svojo šibko desnico pretehtati načrte bogov? Znamenja niso napačno tolmačena in pride dan, da bo božanski Konstantin spoznal, da so ga danes nebeščanje svarili pred nevarnim podjetjem, zato da ga potem po varnejšem potu povedejo do večje zmage in časti."

Čeravno so bile naše Pavlinove besede pri marsikakem vojskovodji glasno priznanje, uplivalo so vendar te s toliko mogočnostjo izražene misli tako na poslušavce, da so sedaj začeli gledati nevarnosti podjetja s čisto drugačnega stališča. Svetoval je torej eden, naj se vse vojne sile, ki varujejo mejo ob Renu, združijo in tako odoli premoči sovražnikov. Drugi je videl uspeh le tedaj, ako se združi vojska z vladarji vzhodnih dežel. Tretjemu zopet se je zdelo, da je najbolje, če se ne ustavlja volji bogov in da se maščevanje odnese na boljše in ugodnejše čase.

Tu se dvigne nenadoma Kandid. "Vladar moj" je dejal, "oprosti mi najmlajšemu v bojnem svetu, drzno besedo. Če je tvoj namen, udariti na Rim zgolj radi osebne užaljenosti, potem je jasno, da noče Bog prelivanja krvi. Če pa pojdeš, da otmeš mesto iz rok krutega trinoga, da čistiš nedolžnost in čednost pred zločinom in vneboupijočim nasiljem, da vrneš rimskemu ljudstvu prostost in mir, potem bo Bog blagoslovil naše orožje. In ti ne boš samo zmagoslaven zmagavec, temveč tudi čistit oče naše domovine."

Gordijan se je ozrl s srepim, jeze se bliskajočim pogledom na drznega stotnika. Vedel je, da je Kandid kristjan, ki zaničuje proroštva in živalsko razgledovanje.

"Pri Vodanu! Z mladino gre modrost!" je viknil Erok, ki se je dotedaj siloma krotil. "Ne čuješ vse glasnejšega upitja vojakov pred šotorom, cesar? Tudi to je glas božji!"

Tudi tribun Artemij, čegar mirno in premišljeno sodbo je cesar posebno spoštoval, je izrazil mlademu stotniku svoje priznanje. Toda kljub temu je večina zbranih, pred vsem starejši vodje, mislila, da bi bilo preveč drzno, ako bi cesar tvegval pod neugodnimi znamenji vse, deželo in vladu in življenje. Nastal je razpor. Konstantin je že hotel reči, da se ukloni volji bogov, vedoč, da je treba, ako se mu je nadejati zmage, celokupnega in žarečega navdušenja v vojski. V tem hipu plane nemudoma vojščak, s čegar lica je bilo čitati čudno razburjenje, v cesarski šotor in krikne: "Pridite in poglejte čudežno podobo, ki se je prikazala na nebu."

Vse je drlo na prosto.

Nepopisljivo je bilo razburjenje, ki se je bilo polastilo ob cesarskem šotoru zbranih vojakov. Eni so klečali in molili, drugi so objemali Konstantinu noge, zopet drugi so s svetim strahom strmeli na čudovito prikazen.

Nad zahajajočim solncem je bilo videti veliko in v žareči luči bleščeče se čudno znamenje katero je obkrožal jasno čitljiv grški napis:

V tem zmagaj!

Pri pogledu na nebesno znamenje se je vrgel Kandid na tla, razširil roke in viknil solznimi očmi: "Pozdravljeno svetlo znamenje mojega Gospoda, ti naše edino upanje. Kdo se naj nam ustavi sedaj, ko ti svetiš?"

Nato se je dvignil in dejal z radostnim glasom Konstantinu, ki je zrl nem in začuden na prikazen:

"Res, vladar moj, v tem znamenju boš zmagal! Ne človeška, božja usta sama ti to obljublajo. Zakaj, glej pred tem znamenjem trepečejo duhovi pekla; tudi tvoji sovragi bodo popadali uničeni pred njim v prah."

"Vidim," je odvrnil Konstantin, ki je zvesto motril prikazen, "vidim, da je sestavljeno iz grške črke X (H) in P (R); toda kaj naj pomeni to znamenje, tega si ne vem razložiti".

Kandid je ravno hotel pojasniti mu pomen znamenj, ko ga prehitel Gordijan.

"Nebeški vladar", je rekel z glasnim, vsem okoli stoječim razumljivim glasom "nebeško znamenje, ki ga vidiš, je močnejše od onih v živalih. Zares, ljubljenec bogov moraš biti, ker so osramotili zvižčnost sovražnih ti duhov in prepili njihova znamenja s to žarečo nebesno prikaznijo. In to je pomen in razlaga: veliki Mitras, katerega častiš Ti in tvoja vojska kakor "nepremagljivo solnce", kakor boga vse premagujoče solnčne luči; ta ti bodi znamenje in voditelj! One črke pa pomenijo z grško besedo: Zdrav!"

V zvezi z obdajajočim jo napisom pa pomeni: Nepremagljivega boga solca, Mitro si izberi za svojega vodjo. Če hočeš, da boš zmagal in da ti bo dobro." (Poganski bog Mitras je užival tisti čas v Rimu veliko čiščenje. Bil je nekak slovenski poganski "Svetovit" — bog solca.)

Po teh besedah je pogledal poganski svečenik škodoželjno na Kandida, in zmagoslaven smehljal mu je zaigral krog usten, ko je videl, kako so se razveselili take spremembe vojskovodje, ki so radostno vzklikali: "Omen accipimus! Sprejmemo znamenje! Mitras naj nas pelje do zmage!" In ta klic je šel od moza do moza; le Konstantin je še omahoval. Ni ga bila zadovoljila razlaga duhovnikova, dvomeč in prašajoč je motril zaviti črki, žareči nad solncem. Ne, solncu niso bile namenjene one besede: V tem zmagaj! temveč veljale so znamenju nad solncem.

Tudi stari Erok ki je samo na pol umel razlaganje Gordijanovo in ki mu je grščina prizadevala še večje težkoče ko latinščina, je gledal nekako nezaupljivo na prikazen in si želel malo jasnejše razlage. Kandid pa, ki je vestno opazoval cesarja, je takoj ugenil njegove misli. Drzno je torej stopil predenj, potegnul iz nedrj tesaro (nekako spominsko svetinjico), na kateri so bile vrezane iste črke in jo pokazal Konstantinu.

"Moj cesar, nam kristjanom niso tuja taka znamenja: Črki značita besedo: Hristos (Kristus). To znamenje pišemo mi svojim dragim pokojnim na grob v spomin, da so umrli v veri za Kristusa. In naše svete knjige imenujejo Kristusa solnce pravice. Ko se je prikazal svojim učencem na gori Tabor, je žarelo obličje njegovo, kakor solnce". In nato je nekako zaničljivo pristavil: "In kaj naj pomeni oni "zaios — boji zdrav", kakor že pozdravljajo tujce papige na vratih. Kaj naj pomeni to tu gori nad solncem v zvezi z onim stavkom?"

Besede mladeničeve niso žele priznanja, mnogi so zmagajevali z glavo. Vsi so strmeli v cesarja, čakajoči njegovega odgovora.

"Ime Kristovo, ime tvojega Boga naj je to?" je rekel vprašaje in čelo se mu je zgubančilo. Nato se je zamislil. Torej ne v Mitro, ne v Jupitra, niti v Marta, katere so dozdej vedno klicale rimske čete na pomoč naj ne zaupate, temveč v krščanskega boga, proti kateremu je divjal Dioklecijan, katerega so preganjali cesarji vzhodne in zapadne države, v Boga, ki ga pretežna večina vojakov ne pozna, v tega Boga, naj on, Konstantin zaupa?

In zopet se je ozrl na nebo. Ne, razlaga Gordijanova ga ni bila zadovoljila, Kandidovim besedam pa ni mogel

nje, tem glasnejše mu je govorilo v duši: Veruj mladeniču, verjeti. Je-li še tretje mogoče? Čim dalje je zrl na znamenčevim besedam in zaupaj!

"Toda moj dragi," je prašal, "na kak način naj nas vodi to znamenje do zmage?"

"Vladar," je odvrnil Kandid, "dozdaj je bil orel znamenje, ki je vodil legije v slavne boje. Sedaj pa daj napraviti eno z začetnimi črkami Kristovega imena. To je smisel onih besed, češ da boš s tem znamenjem zmagoviti. In če mi hočeš storiti veliko milost, dovoli, da nosim ja zta novi znak. V slednjo bitko poneseš to znamenje in zaupaj in veruj, da bodo bežali Maksencijevi vojaki pred znamenjem Kristovim, tako kakor bežijo kokoši pred jastrebom."

Oko je žarelo mladeniču v svetem navdušenju. Besede, ki jih je bil govoril so napravile na Konstantina velik vtis. Ali mladi cesar še ni poznal krščanstva, dasi je bila njegova mati Helena velika častilka Kristova. Z ozirom na rimske bogove in še posebno z ozirom na Mitra, v katerega je verjela večina njegovih legij, bi se bil težko odločil postaviti znamenje krščanskega Boga na čelo svojemu podjetju. Tu pa je posegel stari Erok vmes.

"Vladar," je dejal, "naj pomenijo te črke že kar hočejo. Po moji misli ima stotnik prav. Daj napraviti znamenja Nebeška prikazen je to in zmago nam obljublja, to je dovolj. Naj si jo razlaga potem vsak kakor hoče."

Konstantinovo načelo je bilo, pustiti v verskih vprašanjih vsakemu prosto roko. Že vsled tega mu je ugajal svet starčev. Obenem pa je uvidel, da boče to novo znamenje dvigalo pogum njegove vojske, ker bo vojaštvo spominjalo venomer nebeškega znamenja. Ozrl se je torej še enkrat na znamenje na nebu, in stopil nato na rob holma, ob katerem je bil razpet njegov šotor, da bi razodel vojski svoj sklep. Molk in tišina sta zavladala vsenaokrog.

Ožarjen od sončnih žarkov, sredi svojih vojskovodij, je stal mladi cesar, žarečih in zardelih lic, poln moči pred zbrano vojsko: plemenita, možata prikazen, velik in lep.

Z zvonkim, daleč razumljivim glasom je povzel besedo: "Vojaki! Vi veste, kako kruto je bil užaljen vaš cesar: vi tudi veste, pod kako krutim trinoštvom zdihuje prestolno mesto vaše. Če sem odlašal dosedaj in nisem hotel preliti krvi svojih hrabrih vojakov, mi je pa sedaj božanstvo samo razodelo svojo voljo in obljubilo našemu orožju zmago. Glasu od zgoraj sledim in vam kličem: V Italijo! Nad Rim! — Nov prapor nas povede mesto starega orla tja, tako da homo pred pretekem enega meseca stali pred rimskimi vrati. S prvim svitom jutri odrinemo!"

Klici veselja so zadoneli iz tisoč grl, podobni šumenju razpenjenih morskih valov. Zažvenketalo je orožje in ščit je udarjal ob ščit, da je donelo do neba in se glas odbijal od gora. Vse je prevzela tolika navdušenost in bojaželjnost, kakoršne ni še videl doslej Konstantin. Še pred kratkim je cesar dvomil o uspehu, a sedaj je bil svoje zmage gotov. Z dvakratno premočjo se je smel meriti s tako navdušenimi legijami. Z zahajajočim solncem je ugasnila tudi prikazen na nebu in vojaštvo je hitelo v šotorje, da se pripravi za pot. Konstantin pa je poklical iz bližnjega Lijona zlatarjev in jim izročil neštete kupe zlata in dragocenih kamenov in draguljev in jim natančno določil podobo in obliko novih praporov. Vrh dolgega droga naj bi vtili iz samega zlata znamenje Kristovo obdano z dvakratno vloženo vrsto biserov in posredi izdelano z zlatimi hrastovimi listi, povitimi v venec. Pod to znamenje je velel pripeti zastavico s svojo podobo obdano od solnčnih žarkov. Na ta način je hotel zadovoljiti naziranje svojih vojakov, ki so molili solnce. To naj bi bil odslej glavni prapor cele vojske, imenovan labarum. Za zastavonošo je postavil stotnika Kandida, ki je bil sam zato prošil. Boljega si Konstantin ni mogel želeli.

Vojaki so medtem, ležali krog ogniev, peli, pili in napijali bodoči zmagi. Kandid pa je bil zbral številce krščanskih vojakov v svojem šotoru, da se tam skupno zahvalijo nebesom za čudežno znamenje in zmago križa, ki so si jo polni zaupanja in veselja slikali v najživahnejših barvah.

Toda Kandidovo srce je polnilo še drugo veselje: bila je misel na mater Ireno. Vestno sta si dopisovala in on je tako ljubil svojo mater, da je kleče čital njena pisma, smatrajoč njene besede za besede svetnice. Kadarkoli je le mogel, jo je podpiral.

V veliko svojo radost je slišal njeno hvalo od senatorja Pavlina. Dasi pagan, Pavlin ni mogel prehlaliti njene požrtvovalnosti in moči; povedal je, da je zdrava in krepka in da nosi s čudovito močjo izgubo moža in otrok in da se je vsa posvetila oskrbi ubožcev in bolnikov. — Že kot deček je bil zapustil Kandid domačo hišo. Sedem let že ni videl matere, ali njena slika je živela v njegovi duši in njej se je poleg Boga imel zahvaliti, da je bil ohranil srce nedotaknjeno in dušo neomadeževano. To so bile sanje zanj, kako bo stopil s Kristovim praporom pred njo. Pri tem se mu je vzbudil spomin na mrtvega očeta in sestri in žalost mu je legla v srce, a le za hip: saj se je nadejal, da bo smel obiskati njih grobove in jim povedati, da je tisti, za katerega so oni prelili kri — zmagal.

Samo eden v celem ostrogu ni bil vesel — Gordijan. Sam je ležal v svojem šotoru na blazini, podpiraje si z eno roko glavo, drugo pa stiskaje na mizo. Tako je strmel predse. Ni se dotaknil ne čaše dehtečega vina, niti posode napolnjene ukusnega ovočja.

"Kaj takega meni? Zasramovan da sem od takega mladeniča, tega krščanskega psa!" je sikal srdito predse. Moja proročstva so torej nič in mesto nesmrtnih bogov naj vodi trikrat proketo ime Nazarenčevo legije? Nikoli, cesar! S tem znamenjem ne zмагаš. Gordijan se bori za svoje bogove in sredi krvavih bojnih planjav, sredi trupel tvojih vojakov bom praznoval zmago večnih bogov nad Galilejcem."

Uro pozneje se je plazil iz Gordijanovega šotora suženi za pot napravljen. Previdno se je vil mimo šotorov in izginil v temno noč kakor maček preko okopov, ki so obdajali ostrog.

V obleko vštito je nosil seboj pismo, taino pismo naslovljeno na Rufa, vrhovnega poveljnika Maksencijevih čet v severni Italiji . . .

(Dalje prih.)

Največji poštni urad na svetu je dandanes v Chicago, najmanjši pa v Magalhaesovi ožini med južno-ameriško celino in Ognjeno Zemljo. K skali je privezan z verigo poštni nabiralnik, ki plava na vodi. Parniki, ki plujejo tam mimo, pošljejo v čolnu moštvo do nabiralnika. Tja namenjeno pošto odlože, vzamejo pa seboj pošto namenjeno v druge kraje. — Prvi zavoji (kuverte) so bile deščice iz žgane gline; treba jih bilo razbiti, da se je prišlo k vsebini. Rabili so jih stari Babilonci. — Prvi stroj za izdelovanje olepljenih kuvert je bil razstavljen na svetovni razstavi v Londonu l. 1851. — Najstarejše pismo iz novega sveta je bilo nedavno prodano za lepo svoto \$45.000. Bilo je to pismo, ki ga je pisal Diego Columbus, sin najditelja Amerike, škofu v Toledo, Španska 12. januarja 1512. — Najdražja poštna znamka je 1c znamka britske Giujane iz l. 1856, karminaste barve. Ima jo sedaj ameriški milijonar Artur Hind, ki je l. 1922 plačal za njo \$70.000.

MISLI OB ROŽNEM VENCU

P. Bernard, O. F. M.

KAJ ljudje vse vprašajo!

Pred leti me je nekdo vprašal, zakaj ni rožni venec tako sestavljen, da bi na vsakih deset Očenašev prišla ena Zdravamarija.

In je še dodal: Saj je vendar Očenaš najbolj imenitna molitev in se imenuje Gospodova molitev. Po mojem, je rekel, bi bilo že zavoljo tega bolj na mestu, da bi rožni venec štel več Očenašev nego Zdravamarij. Poleg tega nam rožni venec kliče v spomin najvažnejše dogodke iz življenja Jezusovega. Po mojem bi bilo najlepše, če bi bil rožni venec nekaka razširjena Gospodova molitev. Zdi se mi pa, je rekel, da ne more veljati za tako, dokler je v njem toliko Zdravamarij . . .

Po pravici povem, da prvi hip nisem znal ničesar odgovoriti. Preveč nepričakovano mi je prišlo to vprašanje, zato mi je skoraj sapo zaprlo. Nikdar poprej mi ni prišlo na misel, da je toliko Zdravamarij v rožnem vencu kaj čudnega, pa tudi kdo drugi mi ni nikoli kaj podobnega omenil.

Seveda sem skušal dati nekoliko odgovora in pojasnila, vendar sem čutil, da posebno globak ni bil moj odgovor.

Pozneje mi je tisto vprašanje še prav pogosto prišlo na misel. Saj je na vse zadnje jako malenkostna ta stvar, vendar se včasih tudi malenkosti tako oprimejo našega razmišljanja, da postanejo vsaj v naših očeh nekaj silno pomembnega.

Sam pri sebi sem skušal dognati, kaj bi bil pravi in popolnoma zadovoljiv odgovor na ono vprašanje, pa tudi po knjigah sem iskal primerne razlage. In res, tekem časa sem našel tako lepo razlago, da sem je bil sam pri sebi jako vesel. Zelo rad bi jo povedal onemu človeku, ali sam Bog ve, kam so ga od takrat vetrovi zanesli.

In sedaj sem vesel, da mi je bilo stavljeno ono vprašanje, čeprav se mi je takrat zdelo čudno, malenkostno in naravnost nepotrebno. Sedaj vidim, da mi je tisto "čudno" vprašanje pripomoglo do boljšega in bolj globokega razumevanja tiste lepe molitve, ki se imenuje Rožni Venec.

I.

Kristus Gospod je žvel, delal, umrl, od mrtvih vstal, v nebesa šel, Sv. Duha poslal — za nas.

Z vsem tem se nam je hotel kar najbolj približati. Hotel je postati za vsakega izmed nas življenje, pot in vrata, skozi katera moremo doseči svoj končni cilj. Brez Njega nič — ž Njim vse!

Ne moremo pa biti blizu Kristusu in On ne more biti nam blizu, če smatramo Njegovo življenje in njegovo odrešilno smrt le za zgodovinski dogodek, ki se je pač dogodil pred toliko in toliko stoletji, pa je šel mimo nas in ga ni več. Vse to se je zgodilo pred davnim davnim časom in se še vedno bolj odmika od nas, čim dalje tečejo leta.

Kristusovo bivanje in delovanje na zemlji ni le neki dogodek davno preteklih dni, temuč resnica, ki je danes še prav tako živa in pristna, kot je bila pred devetnajst sto leti. "Ostanem z vami notri do konca sveta."

Kdor hoče torej v Kristusu in s Kristusom živeti, ga mora imeti tako živo pred očmi, kot bi doba devetnajst sto let ne imela nobenega pomena. Tako nas uči Cerkev razumevati Kristusa. V enem krogu cerkvenega leta se pred našimi očmi — našimi duhovnimi očmi — ponovi vse, kar nam zgodovina evangelijev poroča o Kristusu. Vzemimo na primer dva največja praznika: Božič in Veliko noč. Cerkev ju praznuje tako, kot da se veliki skrivnosti Rojstva in Vstajenja šele sedaj vršita med nami, ne le kot nekaj spomin ali obletnico davno preteklih dogodkov.

Cerkev razume Kristusa. Tako hoče biti Kristus med nami spoznan, tako nam hoče biti blizu, tako hoče, da smo Njemu blizu mi.

II.

Ne moremo biti Kristusu blizu, če nanj ne mislimo, če o Njem ne razmišljamo. Vse, kar je Kristus bil in je, vse, kar je Kristus storil, moramo ne samo vedeti, temuč tudi videti. Videti z duhovnimi očmi. Če hočemo vse to res videti, moramo večkrat — pogledati. Z duhovnimi očmi pogledamo, kadar na nekaj mislimo in si v domišljiji živo predstavljamo.

Kristusovo življenje in delo odrešenja si lahko predstavljamo v popolnoma tihem razmišljanju — brez vsakih besed. Tako tiho razmišljanje je zelo dobro. Po vsej pravici ga imenujemo molitev, tiho, premišljevalno molitev.

Toda taka molitev, tiha, notranja, brez besed — ni vedno lahka. Za preproste ljudi že celo ne. Mnogi komaj morejo razumeti, da je to res molitev.

Naj navedem zgled.

Nekdo se obtoži, da po cele dneve ni nič molil, ne zjutraj, ne čez dan, ne zvečer. Vprašam

ga: ali ste se v tistih dneh kedaj spomnili na Boga, in to s spoštovanjem, z zaupanjem, morda celo z ljubeznijo? O, seveda, tisto pa prav pogosto...

Ali potemtakem res ni molil? Seveda je! Saj pravi katekizem, da je molitev povzdigovanje duha k Bogu. Toda je že tako: ljudje mislijo, da ni molitev, če ne izrečejo vsaj kakega Očenaša in Zdravemarije.

Sicer pa ni težko razumeti tega ljudskega mišljenja. Saj sem že poprej zapisal, da je samo notranja, tiha molitev in brez besed — težka, zakaj človek je po vsej svoji naravi zelo navezan na zunanje reči.

Cerkev dobro razume te reči, zato je potrdila in na vso moč priporoča molitev rožnega venca, ki so jo iznašli sveti možje, pred vsemi veliki sveti Dominik. V tej molitvi se tako lepo združuje ustna, zunanja molitev z notranjo, premišljevalno. Med tem ko ustnice izgovarjajo Zdravemarije in Očenaše, se v posameznih "dekadah" vrstijo pred našimi dušnimi očmi dogodki iz Jezusovega življenja in nam Gospoda bolj in bolj približujejo. Bolj in bolj se nam zdi, da smo sami priče vsega, bolj in bolj čutimo, da vse to ni le nekak "spomin", temuč resnično dogajanje med nami, pred nami in — za nas.

III.

Toda šele tu v tretji točki pridemo do jedra našega vprašanja — zakaj Zdravemarije, zakaj ne Očenašev?

Skrivnosti Gospodovega življenja in dela so tako globoke, da jih vso dolgo večnost ne bomo do dna razumeli. Vendar je naša naloga v tem, da že v sedanjem življenju skušamo s svojim razmišljanjem kar najbolj globoko prodreti v globočino teh skrivnosti. V tem je privlačnost in lepota naše molitve.

Tisti sveti možje, ki so začeli sestavljati molitev rožnega venca, so seveda imeli to pred očmi. Hoteli so najti pot, po kateri bi najhitreje prišli do boljšega razumevanja Kristusovega življenja in dela.

Zavedali so se, da nihče na zemlji ni bil Jezusu tako blizu kot — Marija. Nihče ni tako dobro razumel Gospoda kot njegova Mati. Res je: tudi ona ga do dna ni razumela in ga na veke ne bo. Čeprav je Marija "za Bogom najlepša", je vendar med njo in Bogom neskončna razdalja.

Kljub temu je in ostane res, da je bilo Mariji dano, Jezusa na poseben način razumeti. In tisti njen način razumevanja je bil človeški način, če-

prav nemogoč brez posebnega božjega razsvetljenja.

Mi ne moremo tako dobro in od blizu razumeti Jezusa kot ga je mogla Marija. Toda gotovo je, da je Marijino razumevanje za nas najvišji ideal, kateremu se vendar z vztrajnim trudom in božjo pomočjo lahko precej približamo.

Sestavljavcem rožnega venca je ta ideal lebdel pred očmi: z Marijino dušo premišljevali in razumeti Kristusa. Tako gledati nanj, kot je gledala Marija. In če to ne gre tako lahko ali sploh ne, pa vsaj poskušajmo! V tem poskušanju in v teh duhovnih naporih je veliko veliko notranjega uživanja in veselja.

In ker vemo, da je vse to tako visok ideal, da se mu le s težavo približujemo — naj nam Marija sama pomaga! Saj jo mora neizmerno veseliti, ko vidi, da se tudi mi po svojih močeh trudimo, da z Njenimi dušnimi očmi gledamo na Njenega Sina . . .

V spoznavanju teh in takih notranjih lepot molitve so svetniki sestavili rožni venec in toliko Zdravemarij. Čeprav je rožni venec kot molitev star že najmanj sedem sto let, je vendar postavljen na temelj tistega vzklika, ki ga ima naša mati Cerkev še danes takorekoč neprestano na ustnicah: PO MARIJI K JEZUSU!

V tem je ves odgovor in ta odgovor je lep.

NASPROTNIKI NAŠI

J. C. S.

POD besedo nasprotniki ne mislimo oseb, marveč razne nauke, razna gibanja, so-vražna cerkvi. Ti nauki se trudijo, da bi cerkev podrla ali jo vsaj začasno oslabili. Taki nauki so brezbržnost, ki vede k naturalizmu, liberalizmu, ki vede dosledno k boljšeizmu.

Kaj je brezbržnost ali indiferentizem? Na to vprašanje nam da najlepši odgovor fraza: "Ne gre za to, kaj kdo veruje, samo da pošteno živi." Kaj pa to v resnici pomenja? Ta fraza hoče samo reči, da Kristus ni zapustil za seboj nikakega nauka za svoje naslednike in pristaše, in če je sploh kak nauk zapustil, je vse eno, komu verujemo. Če bi bilo resnica, da Kristus ni zapustil nobenega nauka, nikogar, ki bi se tega nauka držal, potem bi bila seveda resnica, da je vseeno, kaj kdo veruje. Katoliška cerkev temelji na

dejstvu, da nam je Kristus zapustil resnice, katere moramo vsi sprejeti kot božji nauk. Indiferentizem je največji sovražnik cerkve in vede človeka končno k naturalizmu (naravnosti).

Naturalizem ne priznava supernaturalizma (nadnaravnosti). Pod besedo "supernaturalizem" ne razumemo morda čarovništva, vedeževanja, spiritizma in druge tajne "vede". Vse to je "preko, izven" narave a nikoli ne "nad" naravo. Nadnaravnost pomenja, da je Bog za nas določil ne samo zemsko, ampak večno srečo, ki obstoji v gledanju Boga. Človek je z grehom zgubil pravico do večne blaženosti, zato je pa prišel Odrješnik, da je nam to pravico zopet pridobil. Da bi se pa to moglo zgoditi, je moral biti Kristus Bog in istočasno človek. Jezus je kot Bog lahko zadostil božji Pravičnosti, kot človek je lahko trpel za naše grehe.

Naturalist zavrguje te tri resnice: "Nadnaravni cilj človeka, zgubo tega cilja in zopetno njegovo pridobitev." Ker taji te tri resnice, zavrguje s tem vse krščanstvo, ker so te resnice ravno temelj vsega krščanstva. Zametuje jih pa edinele iz tega razloga, ker ne vidi nikakega vzroka, zakaj bi jih moral priznati. On ne razume pravega in edinega vzroka, namreč, da je Bog objavil te resnice in da jih mora človek verjeti. On ne veruje, da je Bog položil te resnice v sv. Pismo, zato jih zametuje. In da bi nekako prikril zgubo verske sigurnosti, pa trdi, da je vse eno, kaj človek veruje, če le "pošteno" živi. Kakor smo rekli, ta indiferentizem ni samo sovražnik katoliške cerkve, marveč krščanstva sploh. Druga očitanja, kakor da se držimo "dogem", da smo sužnji avtoritete, da nimamo nikake osebne svobode, vse to so same fraze, s katerimi hoče moderni svet prikriti svojo versko bolezen.

Je še druga vrsta liberalizma, katerega mi katoličani odobravamo, je to liberalizem, kakor ga nam podajajo naše državne listine: Proglašenje neodvisnosti, ustava, Washingtonov poslovljni govor, Lincoln-ov govor v Gettysburg itd. Kot katoličani odobravamo, se strinjamo s tem liberalizmom, ker vemo, da prihaja iz evropske tradicije, temelječe na katoliški cerkvi.

Liberalizem, s katerim mi katoličani soglašati ne moremo, ne ogroža samo cerkve, ampak tudi našo deželo. Ta napačni liberalizem se je pričel širiti v Nemčiji Kant in Hegel, v Franciji Rousseau in Voltaire. Toda nima ničesar opraviti z našo ameriško tradicijo.

V naših Zd. državah širijo ta krivi liberalizem najbolj ti univerzitetni profesorji, ki so se šolali v Nemčiji ali Franciji. Ta napačni libe-

ralizem uči, da nima človek nikakih lastnih, neodkupljivih, neprodatnih pravic, marveč da je vse te pravice človeku posodila človeška družba. In ravno proti temu se je borila naša ameriška revolucija. Sedanje preganjanje cerkve v Mehiki je ravno boj za ta načela: Cerkev uči, da ima od Boga ji dane, neprodatne pravice, država pa trdi, da ima človek pravice od države. Dejstvo je, da se cerkev v Mehiki bojuje za ameriška načela. Le mi smo preveč slepi, da tega ne vidimo..

MATI SLOVENSKA, TAKO SE ŽIVI

V SREDO smo v Selcih na tistem pokopališču, kjer leži tudi Krekova mati, pokopali Markcovo mater iz Rudnega, mater gg. Jakoba in Johna Šolarja. Lepo število pogrebcev je krsto spremljalo od vasi v farno cerkev v Selcih, kjer je med tremi sv. mašami bral eno tudi sin pokojnice za svojo rajno mamo; drugi sin pa mogoče prav tisti čas tudi v Ameriki. Devet duhovnikov je pokojnico spremljalo do tihega groba, kjer se je od nje poslovil domači župnik g. Šušteršič.

Markcova mati je bila prava slovenska mati, ki je živela le svoji družini in Bogu. Bila je tiha, skromna ženaljubezniva proti vsakemu in postrežljiva, saj je znano, da je enkrat na teden pekla samo za reveže. Bila je v resnici gospodinja, ki podpira tri ogle pri hiši, varčna in bistra, ki je sicer vedno le živela v svojem najožjem krogu, pa je zasledovala z razumevanjem vse javno življenje in ga tudi znala presojati po globokem gledanju, ki je takoj spoznalo, kje je poštenost. Tako presojanje je imela iz čudovito globoke vere, v kateri je živela z vso dušo in prenašala zanjno vsakršno trpljenje. Zadnja leta je vstajala ob treh zjutraj, da ni mudila maše v farni cerkvi, da bi bilo drugam bliže. Vsako leto je romala na božjo pot, čeprav drugače ni zapuščala doma. Saj vemo, da je sina obiskala za časa šolanja samo trikrat v mestu ob priliki prvega sv. obhajila posvečenja v duhovnika in enkrat v službi. Njena ljubezen do otrok ni bila zunanje gosposka, pač pa so vsi otroci živo čutili njeno toplo ljubezen in njeno notranjo nežnost. Najstarejšega sina Matevža, ki je izgubil v vojni in že od 1915. ni o njem glasu, ni mogla pozabiti vse življenje. Še ob najveselejšem trenutku, ko se je najmlajši sin Janez vrnil iz Amerike, da poje v selški cerkvi novo mašo, na kateri mu je govoril starejši brat in asistiral stric p. Vencel, je zajokala, ko se je spomnila sina Matevža. V mislih nani je gojila vse življenje cvetlice, ki jih je on tako ljubil. Taka je prava ljubezen matere, ki je človek ne vidi, le čuti. Prav tako je bila navezana na svojega moža, ki je umrl pred dvema letoma 11. februarja 1933.

Take so slovenske mame, nešolane kmečke matere, ki žive iz vere in vzgajajo svoje otroke v njej. Pri njih spoznamo, kje so neusahljivi studenci moči, ljubezni in žrtve. Ob materinskem dnevu se moramo spominjati prav teh naših mamic, dobrih kot kruh in marljivih kot čebelica, ki so skromne in pobožne vršilke božje volje, vse nezatne pred našimi očmi, ki sodijo po zunanosti, pa so že ponosne kot kraljice v svojem domu ter neizmerno velike v očeh Njega, ki jih kliče k sebi, da jih nagradi za vse žrtve materinstva in vso ljubezen.

Markcovo mater smo spremili do vrat večnosti, kjer jo je sprejel v naročje Gospod, ki vse dobro plačuje. In ona je storila mnogo dobrega.

(Ponatis iz Lj. Slovenca.)

Kaj moram vedeti o Baragi

RODIL se je 29. jun. 1797 .v gradiču Mala vas, župnija Dobrnič na Dolenjskem, sedaj Jugoslavija. Kot sinu graščaka Janeza Barage in njegove žene Katarine, roj. Jenčič, so mu pri sv. krstu dali dva imena: Irenej Friderik. A prvega ni nikoli rabil. Svoja otroška leta je preživel na trebanjskem gradu, ki so ga starši dve leti po njegovem rojstvu kupili in se tja preselili. Kot bodočega graščaka so ga l. 1806 poslali v ljubljanske šole, da se ondi primerno izobrazí. A že l. 1808. mu umrje ljubljena, pobožna mati. Štiri leta kasneje 1812. je zgubil še skrbnega očeta. Poslej mu je bil oče njegov biremski boter, Dr. Jurij Dolinar, profesor-lajik v ljubljanskem semenišču. Tu je v letih 1809-16 z odličnim uspehom dovršil srednje šole. V jeseni l. 1816. se je vpisal na dunajskem vseučilišču za pravo in je l. 1821. z uspehom končal. Med tem ga je Gospod po svojem služabniku, poznejšem sv. Klementu Mariji Hofbauerju zase zasnubil. Dedni grad je brez lastne odškodnine prepustil svoji starejši sestri Amaliji in se oglasil pri dunajskem nadškofu za sprejem v bogoslovje. Hotel je biti blizu svojega svetniškega duhovnega voditelja P. Hofbauerja. Ker mu pa njegov rodni ljubljanski škof ni dal izpustnice, je isto leto stopil v ljubljansko bogoslovje. Posvečen je bil 21. sept. 1823 v ljubljanski stolnici in tam naslednje jutro opravil svojo prvo sv. mašo. Sledečo jesen 1824. je bil poslan za duhovnega pomočnika v Šmartno pri Kranju. Tu je deloval do l. 1828. ko je bil v isti lastnosti premeščen v Metliko. Odtod se je v jeseni l. 1830. nameril v Ameriko, kamor je došel zadnjega decembra. Po trimesečni pripravi v Cincinnati je 21. apr. 1831. odpotoval med Indijance, med katerimi je ostal do svoje smrti. Središča njegovih misijonov so bila: Arbre Croche (1831-33), Grand River (1833-35), Lapoint (1835-43), L'Anse (1843-45). Dne 29. jul. 1853. je bil imenovan za prvega apost. vikarja Gornjega Michigana, in hkrati za naslovnega škofa amysonijskega. Posvečen je bil 1. nov. 1853 v cincinnatski stolnici. Dne 9. jan. 1857. je postal redni škof v Sault Ste. Marie. V maju 1866. je premestil svojo škofijsko stolico v Marquette, Mich. Tu je 19. jan. 1868. umrl in bil pokopan

v stolnici. Sedaj počivajo njegovi telesni ostanki v škofovski kripti tamkajšnje nove stolnice.

Zakaj je Baraga velik

Ker je imel do Boga srce angela.—Ljubezen do njega je bila motor vsega njegovega življenja in žrtvovanja. O ljubezni božji in do Boga je najrajši govoril, ves prevzet. Očividci so pričali, da je več svetih noči, ko je proslavljal ljubezen božjo do človeka, ginjenja obstal in solze so ga oblike. Ljubezni so prežeta vsa njegova pisana dela, zlasti najintimnejša pisma. Hvaležna ljubezen do Boga ga je pred krstnim kamnom rojstne župnije tako prevzela, da se je zjokal kot otrok. Ljubezen do Boga je tudi vdihnil vsem drugim čednostim v katerih se je v tako nenavadni meri odlikoval.

Ker je imel do bližnjega srce matere.—Duše so mu bile božji biseri z Rešnjo Krvjo plačani, ki jih je treba tedaj za vsako ceno dvigniti iz zemskega prahu in blata ter njemu vrniti. V Šmartnem je bil že ob 2. zjutraj pokonci in hodil gledat, če je kdo za sv. spoved. Ni mu bilo treba dolgo čakati. Saj je šel glas daleč naokoli, da je v Šmartnem kar naprej porcijunkula. Od vseh strani so romali ljudje tja, da pri gorečem kaplanu opravijo sv. spoved. Ko je bilo treba na previdenje, a je Sava odnesla brod, ga je moral cerkovnik na plečih prenesti čez reko. Za dušo je šlo. Pa ni poznal samo duš, tudi telesa radi duš. Nekoč se je istotam bos vrnil s previdenja. Čevlje je podaril beraču, ki ga je srečal. Drugikrat je onemoglega berača, ki ga je našel ob potu, na lastnih ramah prinesel domov in ga negoval, dokler ni prišel k sebi. Njegovo izbranejšo hrano so jedli bolniki, boljše obleko so nosili reveži in kar je zaslužil, se je vse razteklo med uboge. Imel je navado reči: "Kar daš siromaku, boš sam imel, česar ne daš, bodo imeli drugi." Med Indijanci je bil večni popotnik za dušami. Glede svojih misijonskih potov in doživljajev na njih, je bil drugi sv. Pavel. Tisoč in tisoč milj je prehodil ob vsakem letnem času in vremenu, večkrat v nevarnostih na rekah in jezerih, v nevarnostih med neverniki, v trudu in naporu, lakoti in žeji, mrazu in nagoti. Prav kot apostol narodov. In kot on ni misijonaril samo z živo besedo, ampak tudi s peresom. Sam je zabeležil, da je spisal šest slovenskih, eno nemško in pet indijanskih, deloma prav debelih knjig. Mnoge so doživele več izdaj. Te še danes misijonarijo med rojaki in Indijanci.

Ker je bil sebi strogi sodnik.—To je sicer po možnosti skrival, a ni mogel popolnoma skriti. V Šmartnem je v njegovi sobici stala lepa, mehka

Baragova Zveza

Baragova Zveza ima namen:

1.) Razširjati med verniki zanimanje za neutrudljivo misijonsko življenje škofa Baraga in za njegovo gorečo delo med paganskimi Indijanci.

2.) Napeljevati vernike k posnemanju njegove velike ljubezni do Boga in do bližnjega in njegovega pobožnega čiščenja Marije, Matere božje.

3.) Razširiti med verniki goreče zasebne molitve do Boga, da bi On v svojem neskončnem usmiljenju uslišal naše ponižne prošnje, in dodelil veliko milost, da bi mogli enkrat škofa Baraga častiti kot blaženega v nebesih.

*

Za nadaljna pojasnila se obrni na uradnike Baragove Zveze:

Rev. John Plevnik, predsednik B. Z., 810 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Rev. P. Odilo Hajnšek, O.F.M., tajnik B. Z., 386 Geneva Ave., Detroit, Mich.

Rev. P. Alexander Urankar, O.F.M., propagandni urednik, 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

*

Vsak dar v ta namen Baragove Zveze bode hvaležno sprejet.

Preganjani kot stekli psi

Med tem, ko mehiška vlada odločno zanika, da bi bilo tam kako versko preganjanje in prav tako odločno trdi, da vlada popolna verska svoboda, je apostolski delegat nadškof Leopold Ruiz y Flores enako odločno odgovoril in celemu kulturnemu svetu oznanil, da so mehiški katoličani preganjani kot stekli psi. In to je s številnimi konkretnimi slučaji tudi dokazal. Kajpada ga je državno pravništvo radi tega obdolžilo izdaje domovine. Slaba bi se mu godila, če bi se nahajal v njenih mejah. Sam primas, nadškof Viaz je bil aretiran. Cela vrsta duhovnikov je morala romati v ječe, ker nočejo in ne morejo priznati socialističnega vzgojnega programa mladine. Sploh je versko preganjanje po boljševiskem vzorcu v popolnem razmahu. Če se bo naša Amerika še naprej tako obirala in igrala vlogo brezbriznega gledavca, ji ne bo treba hoditi v Rusijo študirat komunizma, bo imela mnogo bližje v Mehiko. Pa ta šola jo bo drago stala. Kajti njenih podružnic ej že vse polno med nami, posebno med mladino in brezposelnimi.

postelja. A on je ni rabil. Spal je na deskah z malo slame pod seboj. Meso je redko užival, še redkejše vino. Zadnjih 24 let svojega življenja iz obljube sploh ni pokusil vina. Radi strogosti življenja ni nihče dolgo pri njem obstal. Zato je bil po raznih skušnjah najrajši sam. Redno je vstajal ob pol treh zjutraj, vedno pa pred tremi. Po več ur je premišljeval in se pripravljaj na sv. mašo. Po njej se je celo uro zahvaljeval.

Ni čuda, da ga je spričo tega vse imelo za svetnika, tako misijonski sodelavci, kot ljudstvo. Misijonar Pirc, ki ga je parkrat obiskal, sporoča: "On je nedvomno najpobožnejši duhovnik med Indijanci in najboljši misijonar. Za nič drugega mu ni mar, kot za to, kar v nebesa vodi." In njegova sestra Antonija, ki je bila nekaj časa pri njem, piše: "Čujem o njem stvari, ki se zde nadčloveške in ki jih more vršiti le posebni ljubljenec božji." Takega se je mnogo pripovedovalo o njem, v življenju in po smrti. Kaj je na vsem tem, kajpada nismo mi poklicani soditi. O tem ima besedo edinole nezmotljiva učiteljica resnice sv. cerkev.

* * *

Kar mi moremo, je le, da Boga prosimo, naj ga, ako so naše sodbe o njem tudi njegove sodbe, med nami z očitnimi čudeži poveleča, da mu bo mogla sv. cerkev priznati čast altarjev. In za slučaj, da bi kdo na njegovo priprošnje prejel od Boga kako izredno milost, ki se zdi, da je očitno nadnaravnega značaja, naj je ne pozabi objaviti in sporočiti pristojni cerkveni oblasti, namreč Prevz. škofu v Marquette, Michigan. Pa tudi uredništvu lista, da priobčimo dogodek.

Pri tem zasebnem priporočanju služabniku božjemu Baragi se poslužujmo od cerkvene oblasti potrjene molitve.

Vsemogoči Bog, Oče luči, ki od Tebe pride vsak dober dar in ki si nam v svojem služabniku škofu Frideriku Baragi poslal tolikega učenika in pastirja, usliši naše pobožne molitve in povelečaj ga, da bo pred vesoljno sv. cerkvijo prištet Zveličanim. Po Kristu Gospodu našem.

Oče naš . . . Češčena Marija . . . Čast bodi . . .

Imprimatur
Paulus Josephus
Ep. Marianop. et Marquettensis
Jan. 6, 1933.

Vice Postulator:
Rev. Ethelbert Harrington, O.F.M.
Sacred Heart Church, Calumet, Mich

IZ KRALJESTVA LUČI IN TEME

P. Hugo.

SOCIALISTIČNA VERSKA SVOBODA.

Socialisti versko svobodo na vsa usta označajo. Pri tem se radi sklicujejo na svojo dogmo, ki jo je proglasil njih erfurdski "koncil": "Vera je zasebna stvar." Lepe besede, a zla dejanja! V resnici so socialisti zakleti sovražniki verske svobode, kar vsepovsod, kjerkoli se uveljavijo z dejanji, dokazujejo. Mehika n. pr., ki se je zdaj proglasila za polnokrvno marksistično, je učiteljem ukazala izstop iz katoliške cerkve in prepovedala vsako versko udejstvovanje. Če je vera zasebna stvar, kdo ima pravico kaj takega ukazovati. Francoski socialistični poslanec M. J. L. Chastanet, je imel nedolgo tega v "Ligi za obrambo verskih pravic" govor, v katerem se je potegnil za vrnitev kartuzijanov v Francijo, za katero so v svetovni vojni, čeravno izgnanci, krvaveli. Ko so njegovi rdeči sodrugi to zvedeli, so ga slovesno izključili iz stranke. Tako je v dejanju s socialistično versko svobodo.

VELIKA ZAMISEL

Irski predsednik je stopil pred Ligo narodov s pomembnim predlogom. Ako ga bo sprejela in uzakonila, bo to morda njen največji uspeh. Predlagal je, naj bi članice Lige določile in proglasile gotova temeljna človeška prava, izvirajoča in vsem skupnega naravnega prava, ki morajo biti vsaki članici Lige sveta in nedotakljiva. Med ta prava spada tudi svoboda vere in vzgoje. Država, ki bi teh temeljnih pravic ne priznala, ali jih celo teptala, bi se smatrala kot barbarska in kot taka bi kajpada ne mogla biti članica Lige. Očividno je ta zamisel pognala iz dejstva, da danes sede v "Ligi narodov" dve državi, za katere na tem temelju ne bi bilo mesta v Ligi. To ste boljše rusija in njena posestrima Mehika. Obe teptate najtemeljnejša človeška prava, svobodo vesti, vere in vzgoje. Vprašanje je samo, če imajo delegati "Lige narodov" še toliko čuta in smisla za take vrednote, da bi se zanje zavzeli. Pa če jim že tega manjka, kar so v teku let Liginega obstoja že sijajno dokazali, naj bi vsaj s političnega vidika vpoštevali ta predlog. Kajti marsikak trd oreh, s katerim zdaj ne vedo kaj početi in Ligo

samo diskreditirajo, bi bil že naprej strt. Javnost je to zamisel toplo pozdravila in podprla.

KOMUNISTIČNI PASTOR KONVERTIT.

Med onimi, ki so se ogrevali za komunistično Rusijo in s simpatijami spremljali njen razvoj, kljub njegovemu krvavemu poteku, je bilo tudi precej protestantskih pastorej. Zadnji strahoviti pokolj, s katerim je Stalin maščeval Kirov umor, je pa začel tudi tem slepcem odpirati oči. Rev. J. Haynes Holmes, pastor "Community Church" v New Yorku, je pred kratkim v neki dvorani govoril o predmetu: "Ali moramo svoje mnenje o sovjetski Rusiji spremeniti?" Takole je odgovoril: "Pretekla leta sem bil tudi jaz eden izmed tisočev liberalnih Amerikancev, ki so odločno zagovarjali sovjetsko Rusijo napram potvorjenju in napadom, ter molili za vseh revolucijonarnega pokreta. Petnajst in več let je tega. A se zdi, da trinoštvo sovjetske Rusije postaja gorše, ne milejše. Grozotne stvari so se zgodile. Stalinov masakrer, ki je sledil umoru Kirova, je bil tako strašen, da mu v naši krvavi dobi ni para." Da bi se še drugim tisočem teh liberalcev pravočasno oči odprle.

"BOŽJE PREMIRJE"

V srednjem veku, preden je krščanstvo prekvasilo Evropo, je bila ta prizorišče večnih vojska. Ko bi bila takrat imela besedo moderna vojna tehnika, bi bila Evropa danes puščava. Se razume, da je Cerkev s krvavečim srcem gledala te svoje bojovite otroke in vse poskusila, da jim izvije bojno orožje. Popolnoma se ji to nikoli ni posrečilo. Je pa mnogo krvolitja preprečila. Posebna zasluga v tem oziru gre njenemu takozvanemu "Božjemu premirju" (Treuga Dei). S svojim vplivom je uveljavila med bojujočimi se narodi sporazum, da vsaj gotove dni ne smejo prijeti za orožje. Najprej so se morali obvezati, da bodo od sobote opoldne do ponedeljka zjutraj odložili orožje. Nato se ji je posrečilo ustaviti prelivanje krvi od srede zvečer do ponedeljka zjutraj, ves advent, cel postni čas ter zapovedane praznike. Ta apostolat proti vojni je danes zopet oživel. Prav te zadnje dni je bostonski protestantski pastor Dr. John Phillips naslovil na vsa veroizpovedanja plameneč poziv, naj skušajo to "Božje premirje" znova uveljaviti. V tem pozivu pravi med drugim: "Samo Cerkev more ustaviti vojno. Državniki tega ne morejo, politiki ne morejo, socialisti ne morejo. Edino Cerkev to lahko stori in

morā storiti." In tisti, pravi nadalje, ki to "Božje premirje" zopet lahko v življenje pokliče, je edino vladajoči rimski papež Pij XI., velik učenjak, velik državnik in pred vsem ponižni nasledovavec Galilejca. On naj pozove vse krščanske cerkve in še Jude k skupni akciji, ki se ji državniki ne bodo mogli vpirati, zlasti ker noben narod v resnici vojske ne želi. Ta križarska vojska proti vojski sicer vojska ne bo odpravila, a če jih potom "Božjega premirja" samo omeji, bo izvršila veliko in plemenito delo. Najprej mora narode, ki rožljajo z orožjem pripraviti do tega, da bodo sklenili petletno premirje. Ko bo to poteklo, se zopet za pet let podaljša itd. Vsekako lepa misel, vredna vseh žrtev. Papež, naslednik Kneza miru, se svojega mirovnega poslanstva zaveda. Pravkar je bila za veliko noč oznanjena njegova mirovna okrožnica, vredna onih, ki jih je že izdal za vpostavitvev "Miru Kristusovega v kraljestvu Kristusovem".

MARIJINO MAŠČEVANJE

Nedavno je umrl tukajšnji plodoviti in razboriti pisatelj nemškega pokoljenja, Artur Preuss. Ob tej priliki smo zvedeli, kako se je Marija nad njegovim očetom maščevala. Dr. Edvard Preuss, njegov oče, je bil po veri protestant, po poklicu pa profesor na bogoslovni fakulteti berlinskega vseučilišča. Katolicizem je napadal, kjer je mogel. Nekaj let potem, ko je bilo Marijino Brezmadežno spočetje proglašeno za versko resnico, je izdal posebno knjigo proti temu nauku. Pozneje je šel v Ameriko in postal profesor protestantskega "Concordia semenišča" v St. Louis. Tu je začel podrobneje proučevati katoliški nauk in spoznal, da je dotlej nekaj napadal, česar ni poznal. Vedno jasnejše je uvideval, da se je z orožjem zmote boril proti resnici. Postal je katoličan. Da popravi svoje prejšnje zmote je objavil katoliško delo o Brezmadežni. Predgovor mu je napisal paderbornski škof Martin, katerega je v svojem protestantskem delu o isti napadel. Z odločnostjo se je poslej boril za katoliški nauk. Brezmadežna, ki jo je oblatil, mu je izprosila milost spreobrnjenja. Tako se maščuje Marija.

SPREOBRNJENI KU KLUX KLAN

Mr. James H. Burkey v Denver, Colo. ima jako burno preteklost za seboj. Ko je bil Ku Klux Klan na višku svojega razvoja in moči, je bil njegov navdušen član in propagator. Po poklicu pa je bil "pridigar" campbellitske sekte,

medtem ko sta bila njegov oče in brat "pridigarja" nazarenske sekte. Že od zgodnje mladosti je živel v zagrizenem protikatoliškem okolišu in sam postal borben nasprotnik vsega katoliškega. Strastno je požiral razne pamflete in knjige proti katolicizmu. Vsaka, že stokrat zavrtnjena kleveta proti njemu, mu je prav prišla, samo, da udari po njem in v nevednih masah vzbudi predsodke in sovraštvo proti njemu. Tudi katoliške spise je prebiral. A ni iskal resnice, temveč snovi za borbo proti katoliški veri in cerkvi. Posebna slaščica zanj so bila razna iažnjiva in zavita pripovedovanja odpadlih duhovnikov in nun. Toda ko je prebral kardinala Gibbonsa knjigo "Vera naših očetov", ga je srečala božja milost. Šel je k škofu E. Heelanu v Sioux City in ga prosil, da bi ga takoj sprejel v katoliško cerkev. Ta ga je poslal v neki kolegij k pouku o katoliškem nauku, nakar je bil sprejet v naročje prave cerkve. Prvotno je nameraval študirati za katoliškega duhovnika, a je pustil študij in se oženil. Ker v tej dobi depresije ni mogel dobiti dela in zaslužka, mu je jako trda šla in mu še gre. To njegovo stisko sta porabila oče in brat ter ga začela z blestečimi obljubami vabiti nazaj v protestantizem. A on noče o tem nič slišati. V svojih gmotnih stiskah, v katerih se z ženo in dvema otrokoma nahaja, se je obrnil na javnost, da bi dobil kako malo farmo v najem, in se tako mogel z družino preživiti. Marsikak katoličan, ki mu je bila prava vera v zibko položena, bi ne doprinesel takih žrtev zanj kot Mr. Burkey. Prej pastor, zdaj farmer najemnik.

"MARIJINA LEGIJA"

Organizacija tega imena je primeroma nova. Rodila se je 7. sept. l. 1921 v Dublinu na Irskem. Ta dan se je v neki tamkajšnji zasebni hiši zbralo več Marijinih hčerk, ki so sklenile, da nočejo biti samo Marija Lazarjeva sestra, zastopnica premišljevanega življenja, ampak tudi Marta, vzor delovnega življenja. Oboje pa pod prapornom Marije Brezmadežne. Takoj so šle na apostolsko delo. V "Dublin Union" bolnišnici so začele svoj apostolat krščanske ljubezni. Požrtvovavno so stregle zapuščenim bolnikom in skušale njih često še bolj zapuščene duše zopet pridobiti za Boga. Njih apostolat je bil vidno blagoslovljen in zavzemal vedno širše polje krščanskega usmiljenja. Iz tega skromnega početka se je rodila "Marijina legija", ki obeta v doglednem času postati katoliška "Rešilna armada" (Salvation Army), kakršne smo bili katoličani že davno potrebni. Tudi v Ameriko je bila že presajena in

je v polnem razmahu. V nedeljo 24. marca so se v Chicagi župnijske legije prvič zbrale v stolnici, da sebe in druge navdušijo za fronto Kristusa Kralja. Upamo, da se bodo iz svetovne Marijine družbe, ki gre v milijone, kmalu organizirale take "Marijine legije", prvoboriteljice za katoliško akcijo s Frančiškovim geslom: "Ne samo sebi živeti, ampak tudi drugim koristiti."

KLUB OPTIMISTOV

Optimist je tisti, ki vse gleda skozi svetla očala. To ni vedno lahko, posebno če človeka zadeva nesreča za nesrečo, razočaranje za razočaranjem. In takih je v tej dobi socialnega in gospodarskega poloma veliko. Boben poje dan za dnem. Za njim se oglašajo zamolkli samomorilni strelji, žrtev bobna gospodarskega in verskega. A med temi je vendar še mnogo takih, ki jim je življenje, četudi tragično, vendarle dražje kot smrt. Tudi ob razvalinah nekdanje sreče ne obupajo, ampak jo začno nanovo graditi. Taki so v Parizu osnovali "Klub optimistov". Nad vrati tega kluba stoji napis: "Tu je mesto samo za vesele obraze". Tudi stene klubovih prostorov so polne raznih sličnih napisov in samih veselje vzbujajočih prizorov. Tam se zbirajo razni ruiniranci, pojo, zbijajo šale in tako preganjajo temne, moreče misli in skrbi. Ne rečem, da bi bili taki klubi brez pomena. Morda enega ali drugega rešijo norišnice, ali samomora. A smeh ki se razlega po dvorani tega kluba, je tako votel, kot glas iz jetičnih prsi. Poln smeh, ki se mu takoj pozna, da prihaja iz globine, je mogoč le, če je srce v svojem elementu v Bogu, za katerega pa v omenjenem klubu optimistov ni mesta.

ŽRTVE ŠPANSKE SOCIALISTIČNE REVOLUCIJE

Zdaj imamo na razpolago statistiko španske socialistične revolucije prošlega oktobra. Izdalo jo je tamkajšnje generalno policijsko ravnateljstvo. Iz nje posnemamo sledeče: Smrtnih žrtev je bilo vseh skupaj 1335, med temi 300 na strani vladnih čet. Ranjenih je bilo na obeh straneh okrog 3000. Tu niso všteti številni oni, ki se jim je duh omračil. Materijalna škoda je sledeča: Docela ali deloma razrušenih je bilo 730 zasebnih hiš, 58 cerkva, 63 drugih javnih poslopij, 26 tovarn, 58 mostov. Revolucijonarji so poropali in pokradli vsega skupaj 40 milijonov pezet vrednosti. Po zlomu revolucije je vlada zaplenila

900.000 pušk, 33.000 navadnih in 300 avtomatičnih revolverjev, 41 kanonov, 30.000 bomb, stotisoče nabojev in 11.000 kilogramov streliva. Večina tega orožja je bila vtihotapljenega iz inozemstva, od svetovnih komunističnih in socialističnih organizacij. Revolucijonarji so bili tudi z inozemskim kapitalom dobro založeni. Zoper vsa njih grozodejstva in vandalizem kulturni svet ni imel protesta. Oglasil se je šele, ko je dobila besedo kaznujoča pravica.

ČUDNA ZGODOVINA CERKVE

Lord Denbigh v severnem Walesu na Angleškem je pobožen mož. Ko je bil še anglikanec, je začel za ljudi svojega okoliša zidati cerkev. A preden je bila ta dovršena, je njega srečala milost božja. Postal je katoličan. Da bi kot tak zidal anglikancem cerkev, kajpada ne gre. Zidal jo je sicer dalje, a je anglikancem povedal, da ne bo dana njim v porabo, ampak katoličanom. To jih je pa tako ujezilo, da so sklenili pozidati ob njej ne le eno, ampak kar dve, na vsaki strani katoliške eno. Katoliška je bila dana frančiškanom, anglikanski sta oskrbovala anglikanska pastorja. Včasih sta se katoliškemu duhovniku rogala, češ, mesto ene imamo zdaj dve. Prav, prav se je ta nekoč odrezal, ko na Kalvariji, v sredi Kristus, ob strani pa dva razbojnika. To zgodbo omenjene katoliške cerkve, je njen graditelj konvertit sam povedal na banketu nekega katoliškega društva.

BISER SREDI ŠIROKE CESTE.

Redki so biseri sredi širokih, prašnih in umazanih cest modernega življenja. A se včasih le najdejo. Eden takih je bil belgijski delavec-kovač, Alojzij Sisler, ki je 6. jun. 1930 umrl v sluhu svetosti. Javnost ga je poznala pod imenom "Alisi", ali tudi kot "trapista na cesti". Uboga družina, ki je imela še devet drugih, ga je dala. Pomanjkanje je bil stalni gost družine. Dobrota za našega Alisija je bila, da je ena njegovih starejših sestic Valentina postala redovnica, ki se je pobrigala za njegovo vzgojo. Ona mu je vcepila v srce tisto globoko pobožnost, ki ga je odlikovala. Njegov najljubši vzdih, ki ga je nešteto krat na dan ponavljal, je bil: "Moj Jezus, to uro in vsak trenutek bodi Ti v mojem srcu!" Rad bi bil postal duhovnik, a je bil preubog, pa tudi preskromen, da bi se resno bavil s tem vzorom. Desetletni je prišel k nekemu kovaču za učenca, kjer se mu je v časnem oziru zelo trda godila. A

njegova pobožnost se je poglobila in pojeklenila. Pozneje je poročil dekle enakega duha, Katarino Zimmermann. Njuno borno stanovanje je bilo kot mali samostan. Ob 3 zjutraj je vsak dan vstal in eno uro molil. Ob 4 sta šla oba z ženo k sv. maši, med katero sta vsak dan prejela sv. obhajilo. Ob nedeljah, ko ni delal, je več ur prebil v cerkvi. Vsak dan je opravil pobožnost križevega pota. Rožni venec je bil vedno v njegovi roki, kadar je imel le eno roko prosto dela. Preden je šel zvečer k počitku, je dolgo molil in premišljeval. Nobena utrujenost ga ni od tega odvrnila. Žena mu je kmalu umrla na porodu, za njo en sinček, potem pa še nečakinja, ki mu je vodila gospodinjstvo. Ostala mu je le še ena hčerka, ki je šla v samostan. Štirideset let je potem preživel kot samotar. Umril je z besedami: "Ostanite Bogu zvesti, jaz vam bom pomagal!" Bile so preroške besede. Danes je njegov grob božja pot, kamor hodijo ljudje prosit pomoči. Gotovo ga čaka še altarska čast.

ŽALUJOČIM OSTALIM ZA "DECORATION DAY"

P. Hugo.

KADAR smrt potrka na vrata in si izbere kako žrtev, med ostalimi dragimi vedno solze teko. Naravno je to. Kadar kirurg izvrši kako operacijo, amputira kak telesni ud, ki ogroža cel organizem, teče kri. Kadar kirurg smrt amputira kak ud od moralnega telesa, družine, prijateljskega kroga, tečejo solze. A te solze niso vse enako grenke in vsekane rane ne vse enako skeleče, ker tudi žrtve niso enako drage. Kolika razlika je med njimi, pričajo sledeči trije iz življenja vzeti slučajji, ki predstavljajo tri vrste žalujočih ostalih.

Kitajski modrijan Cvangceu je nekoč šel mimo svežega groba moža. Na grobu je ždela mlada vdova rajnega, v žalni obleki. S pahljačo je vneto mahala preko cele njegove površine. Modrijan jo vpraša: "Žena, kaj naj to pomeni?" Odgovori mu: "Včeraj so tu zagreblili mojega moža. Na smrtni postelji sem mu morala obljubiti, da se ne bom drugič poročila, dokler ne bo ruša na njegovem grobu suha. Ker se le počasi suši, ji hočem s pahlanjem pomagati." Solze te mlade vdove, ki jih je točila ob smrti in pogrebu svojega

moža, so bile pač samo radi lepšega, radi take navade. Same na sebi pa so bile navadna voda, ki ni izvirala iz ljubečega srca. Stekljeni biseri.

Neka druga mlada žena, ki ji je mož umrl, se je ob pogrebu vrgla na njegovo rakev in tulila kot ponorela. Nikakor ni pustila, da bi rakev spustili v grob. Ko so je odtrgali od nje in rakev hitro spustili v grob, je tudi ona hotela skočiti za njo. Komaj so jo obdržali. Doma se je zaprla v svojo sobo in več dni neprenehoma jokala. Nobene hrane se ni dotaknila, za vsako tolažbo je bila gluha. Končno jo je žalost tako strla, da je sama resno zbolela. Njene solze so izvirale iz ljubečega srca. To priznam. Krščanske pa niso bile. Ta žena je popolnoma pozabila na krščanski balzam za take rane: Le križ nam sveti govori, da zopet vid'no se nad zvezdami.

Zopet druga mlada žena se je po odhodu moža častnika na fronto svetovne vojne javila za sestro "Rdečega križa". Z vso ljubeznijo in požrtvovavnostjo je stregla ranjenim vojakom. V vsakem je gledala svojega lastnega ljubljenega moža, kot bi imela njega ranjenega pred seboj. Nekega dne dobi brzojavno poročilo, da je mož na čelu svoje kompanije v glavo zadet padel. Prebledela je. Vroče solze so jo oblike. Opotekajoč se je vlekla domov, da se tam svobodno izjoka. Dva dni je ni bilo na spregled. Tretji dan se je zopet pojavila v svoji samaritanski službi. Oči so ji bile krvave, glas še vedno zajokan. A s še bolj nežno in požrtvovavno ljubeznijo je obvezavala in prevezavala rane junaškim bojevnikom. Njih zgled jo je bodril k nadaljnemu junaškemu boju življenja.

Da, to so tri predstavnice treh vrst žalujočih ostalih, katerim vse druge lahko priredimo. Vprašanje je, v katero teh vrst spadaš ti, ki to bereš, kadar se med tvojimi dragimi oglasi neusmiljeni kirurg smrti. To ugotovi sam. Jaz ti le to rečem, da krščanski žalujoči ostali spada samo v tretjo vrsto, ki jo predstavlja ona mlada častniška vdova. Ne pravim ti, da ne smeš jokati. Tudi ona je. Solze so jako dobro razbremenilno sredstvo žalostnega srca. Narava ima pravico do tega razbremenilnega sredstva. Ne sramuj se solza, četudi trdo nosiš. Jokal je tudi naš Gospod ob grobu svojega prijatelja Lazarja. Križeva pot je bila posuta s temi dragocenimi biseri, ki so padali iz oči spremljajoče Žalostne matere. Pa naj bi jih bilo tebe sram? Pusti jim, naj teko, da se ne bodo znotraj razlile in zadušile srca. Sramuj se le obupnih solza, ki bi razgalile tvojo nevero ali vsaj slabo vero, ki je edini balzam za take solze in edini obliž za take rane.

OVČICA KRISTUSOVA



P. Salezij



(Nadaljevanje)

MISTERIJ TRPLJENJA

ČLOVEKU navadno ne sije vedno sonce na tej zemlji, ki se imenuje solzna dolina. Temni oblaki se večkrat zberejo nad njim, iz katerih se ne redko usuje toča, a usujejo se tudi strele in udarjajo neusmiljeno zdaj sem zdaj tjakaj. Oh, ko bi ne bilo trpljenja in razočaranja, bi morebiti marsikdo pozabil, da ni namenjen za ta svet, da mora svoje korake usmeriti proti večnostnim ciljem! Pa kako malo jih je, ki bi umeli ter docela zajeli smisel trpljenja! Zgodi se, da kdo pozna vso krščansko filozofijo trpljenja, ampak kadar pride trpljenje res nadenj, da bi preiskusilo njegovo moč, omahne in se zgrudi v slabosti. Teorija in praksa, dve tako nepoznani si besedi! Samo Gospod je tisti, ki ju more seznaniti in sprijazniti, seveda po sodelovanju človekovega. Razumeti trpljenje do dna, je milost božja, ki ni dana mnogim. Dana je bila na primer sveti Mali Tereziki. Zaprta med samostanske zidove, vsa jetična in izhirajoča, je prav živo spoznala svojo slabost in spoznala tudi, da ne more storiti pravzaprav nič velikega. Njeno srce je bilo polno idealov in načrtov. Toda, kako jih uresničiti, ko je podobna ptici, ki bi rada letela, pa so ji odrezali peruti. Neozdravljivo bolna mora čakati neizbežnega konca. V tej svoji globoki stiski se je z vso ljubeznijo in vdanostjo obrnila do Gospoda. In, on, ki nikoli ne zavrže takih neutolažljivih, kakor je bila ona, ji je z vso ljubeznijo prihitel nasproti ter ji prinesel rešitev težkega problema, za kar ga je bila zaupno prosila. Spoznala je bila, po božjem navdihu, da bo njena popolna ljubezen do križanega Gospoda spremenila še tako hude bolečine v veselo žrtvovanje. Zato se je popolnoma predala božji ljubezni ter dejala: Moj poklic je ljubezen. In odslej je iz najčistejše žrtvujoče se ljubezni prenašala vdano vse trpljenje in zapuščanost ter zadobila kot plačilo sladki mir in nedopovedljivo srčno zadovoljnost. Obenem je še k svojemu vdanemu trpljenju dodala številne dobre namene, po katerih je trpljenje darovala za razne potrebe sv. Cerkve, za misijone, za dobre duhovnike, za verne, praktične katoličane in tako dalje.

Celo tako daleč je šla v ljubezni, da je iz srca želela dati svoje življenje za sveto vero ter postati mučenica. V svojih željah in s tem, ker je trpela iz najvišjega namena, je sodelovala pri apostolskem delu svete Cerkve. V duhu ni bila samo mučenica, ampak tudi misijonarka in širiteljica Kristusovega evangelija. Zato se ne bomo čudili, če jo je sveti oče, potem ko jo je proglasil za svetnico, čez nekaj časa postavil še za patrono misijonov, zraven velikega misijonarja in apostola sv. Frančiška Ksaverija. Kakor more vsakdo razvideti, si je mala Terezika prav v Kristusovem duhu rešila problem trpljenja in ta edino pravilna rešitev ji je prinesla srečo v življenju in povečanje po smrti. Križi so naš delež na tem svetu. Blagor mu, kdor se zna z njimi okoristiti, kakor sveta mala Terezika. Mnogi so jo v tem razumeli ter šli po njeni poti in med te moramo prištevati tudi Marijo Padovansko, ovčico Kristusovo.

MARIJA JE TRPELA S SVOJIM GOSPODOM

Trpljenje je brezupno za tistega, ki nima vere; s Kristusom trpeti pa je sladko. To je okusila tudi Marija Padovanska. Velikodušno je prenašala vse križe in težave ter se tako z njimi okoristila. Saj bi sicer tudi morala trpeti, a zasluženje bi splavalo po vodi, če bi bila nepotrpežljiva, če bi z nevoljo v srcu sprejemala vsakdanje težave in bolečine. Ker pa je mala Marija trpela s Kristusom, ker je bila z njim vsa združena, ji je pod vidikom ljubezni do Boga trpljenje postalo prijetno in zaželjeno. Nič več se ni vznemirjala, češ, kaj bo z njo, ampak kar predala se je vso po zgledu svete male Terezike božji ljubezni. In od te božje ljubezni prevzeta je trpljenje smatrala za največji blagoslov božji. Čim več je morala trpeti in čim hujše ji je bilo, tem bolj se je topila v ljubezni, tem bliže je bil pri njej Gospod s svojo milostjo. Slednjič se je tako vdala v voljo božjo, da ni nič več štela težav, da je ni več skrbelo, kaj ji bo prinesel jutrišnji dan, ampak da je kar živela tja ven dan, vsak trenutek pripravljena na žrtve. Bila je podobna ovci, ki jo peljejo v tempelj, da bo tamkaj darovana . . .

Za bližajoči se božični praznik se je bila še posebe pripravljala z malimi žrtvami. Žrtve so ji postale druga narava, zlasti od tistega dne naprej, ko se je v njeni sobi darovala najsvetejša daritev božjega Sina. Zato je pa rada sprejemala nase razna premagovanja ter se vnela za vajo v čednostih. Nad vse neprijetne medicine je jemala s tako vdanostjo, kakor da bi ji jih delila sama božja roka; drugih predpisov pa se je

držala natančno, kakor da bi od njih zavisela srečna večnost. Vse si je bila poduhovala in povzdignila v višjo sfero. Nekoč je bil zdravnik opazil, da je prav počasi jemala zelo zoperno medicino in jo pustila razstopiti se v ustih. Doktor ji pravi: "Zakaj pa ne použiješ naglo kar cele medicine, da bi ne čutila njene bridkosti?" Pri tem pa jo je doktor precej pogladil po rami ter dostavil: "Vendar ti si se bila dvignila više, tako da si že nad temi vsakdanjimi zemeljskimi stvarmi, kajneda?" — Veliko množino vode je morala spiti dnevno. Gotovo to ne more prijati človeški naravi. Zato jo je neka ženska občudovala, češ, kako da je korajžna, ker se drži tako težkega predpisa. Ona pa odvrne: "Nikar me ne imenujte korajžne za tako malenkost!"

Na božični večer je Marija ostala z materjo doma, drugi pa so šli k polnočnici. Z mamo sta nekaj časa molili, nato pa se pogovarjali o skrivnosti božične noči. Tedaj se je je bil lotil spanec. Na mamino besedo je legla, vendar jo je prej prav pristrčno prosila, naj jo gotovo zbudi ob polnoči. Pa je ni bilo treba buditi; ko so se prvič oglasili polnočni zvonovi, se je bila prebudila. Govorili sta z mamo o veliki skrivnosti in v priprosti veri je pozdravila novorojenega Rešenika, nato je znova sladko zaspala.

Father Spilimberg pripoveduje ganljiv dogodek iz njenega življenja. Ker je bila preslabotna in ni mogla v cerkev, je bil prišel k njej na dom, da bi opravila sveto spoved. Pokleknila je bila prav pobožno na tla, nato pa je začela neutolažljivo jokati. Duhovnik je bil nekoliko v zadregi ter jo je vprašal, če jo je morebiti tako hudo zagrabila bolezen. Ona pa pravi, da ne, ter je znova pričela s spovedjo. Pa zopet jo je premagal jok in solze so se usule po njenih licih. Tedaj pa je duhovnik bolj resno poizvedoval po vzroku in Marija je globoko potrta vzdihnila: "O kako zelo sem bila žalila Gospoda! In vendar je imela na vesti le majhne napake, ki morebiti niso bili niti grehi, ker niso bili popolnoma prostovoljno storjeni. Kako pač v tem Marija Padovanska osramoti vse one velike grešnike, ki brez vsakega kesanja pripovedujejo svoje grehe in nimajo niti najmanjše volje spremeniti svoje življenje ter se poboljšati!"

Zadnjega decembra 1925 je Marija zapisala v svoj dnevnik: "Zopet se je eno leto potopilo v večnost. Gospod mi je poslal premnogo poskušanj in križev in ž njimi tudi nemalo brezmejnje tolažbe. Ker me je izvolil zase, mi ne neha pošiljati križev. Bog bodi zahvaljen za to milost! Po trpljenju me je Gospod pritegnil k svojemu srcu: vedno bolj se pred mano odpira skrivnost trpljenja. Trpljenje je tisti zaklad, iz katerega morejo črpati tudi take duše, ki drugače ne morejo storiti nič velikega za ta svet. Zraven lahko pridenejo še raznovrstne čednosti, kakor prijaznost, potrpežljivost, pokorščino, čistost itd. O Gospod Jezus, ki si obdaroval s tolikimi milostmi sv. malo Tereziko, sv. Rozo iz Lime in toliko drugih, daj tudi meni milost, da te bom ljubila vedno bolj in da bom to svojo ljubezen pokazala v vdanem trpljenju."

Kajneda, kako lepa in kristalna je postajala pod udarci težav in križev Marija Padovanska, tako lepa, da jo je marsikdo zavidal za trpljenje...

V začetku leta 1926 je napisala v svoj dnevnik samo ta-le kratek vzdih: Sladko Srce Jezusovo, daj, da te bom ljubila vedno bolj in bolj. In v duhu tega vzdihja je začela novo leto. Seveda je iskreno želela, prejeti Gospoda v svoje srce. Njen duhovni voditelj je ustregel tej njeni srčni želji 6. januarja, ko ji je prinesel svete skrivnosti na dom. Marija je pa ta dan napisala te-le besede: Modri so prinesli božjemu Detetu bogate darove; pri meni pa je storil Gospod ravno narobe: vzel je s sabo zlato mojih malih čednosti, kadilo mojih molitev, miro mojih žrtvic. Prav nič ni gledal na mojo nevrednost, ampak se je v svoji dobroti zadovoljil z mano in z mojimi darovi.

Drugače pa je življenje Marijino potekalo v krogu družine, kakor poteka življenje kake druge bolne deklice. Mama jo je morala večkrat pustiti samo, ker je radi ljubelega kruhka morala poučevati v šoli. Marija je ljubeznivo skrbela, kolikor je pač mogla, da je v materini odsotnosti skrbela za hišo in za brata. Včasih je bratec ves raztrgan in potolčen pritekkel v hišo. Marija ga je potolažila ter mu zašila raztrgano mesto na suknji ali kje drugje. Če je le mogla je zakrila nezgodo pred mamo, da je ni po nepotrebnem razburjala. Vedno je pazila, da je ustregla drugim in da je razne vsakdanje neprilike poravnala, da je tako lep mir vladal v hiši. Z dneva v dan je postajala prijetna tudi ljudem, še bolj prijetna in dopadljiva pa je bila pred Bogom, ki jo je izbral in potrdil za svojo izvoljeno ovčico. Ona se je tega zavedala, zato so ji bile nad vse zoperne njene sicer tako majčkene napake in prizadevala si je z vsemi svojimi močmi, da bi se dvignila še više, v najbližjo bližino božjo.

(Dalje sledi)

ŠKRAT NERED

J. Rožencvet.

ŠKRATJE niso hudobni. Včasih se iz koga brez škode ponorčujejo, a če je v stiski in zares brez greha, mu še pomagajo. Samo škoda, da je v sili marsikdo, zares brez greha pa malokdo in se zato tako redkokdaj čuje o škratovski dobroti in pomoči. Menda se prav zato škratje ljudi ogibljejo, da jih skoraj nihče ne vidi.

Le škrat Nered se ljudi nič ne ogiblje in jih celo išče. A ta ni dober in če le more, jim napravi škodo. Marsikdo je zaradi njega že postal revež ali pa prišel ob zdravje in življenje.

Nikomur ne prizanese. Od berača do kralja oprezuje okoli vsakogar in išče prilike, da bi mu kaj zagodel. Gibčen in hiter je, da v eni uri pretakne vse hiše v sto vaseh ali v desetih mestih. Ne smili se mu ne otrok en odrasli, ne gospodar ne gospodinja, ne ubogi posel.

Prišel je zgodaj spomladi, takrat ko je cena najvišja, trgovec iz mesta v vas krompir kupovat. Pametni gospodarji so ga bili že zdavnaj prebrali in premerili, da so vedeli, koliko ga morajo obdržati za seme, koliko za živino in družino in koliko ga lahko še prodajo. Tudi če so ga imeli v jamah na polju in ne v kletih, so ga bili že izkopali, ker je bilo vreme lepo. Zgodaj spomladi v mestu navadno krompirja manjka, ko ga pa kmetje posadijo, pripeljejo vsi ostanke na trg in cena pade.

Trgovec se je s pametnimi gospodarji pogodil, jim dal aro in naročil, naj pripeljejo čez dva dni krompir do desetih dopoldne na postajo. Janez Mečkov se je tudi polakomnil dobre cene, pa še ni vedel, koliko krompirja lahko proda. Trgovec je dejal, da bo prevzel še njegovega, če ga bo pravi čas pripeljal na postajo, are mu pa ni dal, ker se nanj ni mogel zanašati.

Janez Mečkov je krompir izkopal in prebiral, a ko so ga drugi odpeljali že na postajo, je on šele iskal desk, da zakrije strgano dno pri košu. Krompir prevažajo navadno v onih velikih banjastih koših, ki jih imajo za gnoj voziti. Seveda koše dobro operejo, samo Janez Mečkov je svojega slabo. Nazadnje je imel vendar srečno naloženo in odpeljal je.

Škrat Nered je imel tega Janeza že posebno na muhi. Obesil se je brž na zavoro pod vozom in izbil iz nje presušene zagozde. V klancu je hotel Janez Mečkov voz zavreti, prazne zavore pa niso prijele; voz je zagnalo navzdol in s ceste, kjer se je prevrnil. Že tako se je mudilo in Janez je moral še krompir pobirati. Drugi so se že s

praznimi vozmi in z denarjem vračali. Pomagali so mu, a ko je nazadnje vendarle pripeljal na postajo, je imel trgovec vagone že naložene, stehtane in pripravljene, da jih vzame prvi vlak.

Janez je prosil, naj prevzame še njegov krompir, trgovec je pa dejal, da ne more, ker je že prepozno. Janez je še moledoval in sitnaril, da mu je trgovec nazadnje naravnost povedal, da se ništa sploh nič gotovega domenila in se tudi ne utegne z mečkalasto šemo zgovarjati.

Ni kazalo Janezu drugače, kakor s krompirjem spet nazaj. Slabe volje je bil in konje je podil. Škrat Nered je pa dejal, kaj se boš nad konji znašal, ko si sam kriv! Skočil je na svoro pod košem in izpodmeknil deske, ki so pokrivalo strgano dno. Krompir se je začel usipavati na cesto in kolikor laže je bilo, toliko laže so tekli konji. Janez Mečkov ni spotoma nič zapazil in je šele doma videl, da nima ne krompirja ne denarja.

Koliko je moral potem zbadanja preslišati, da po novem več ne sadijo krompirja po njivah, ampak ga sejejo po cestah, pa da ga ni treba ne zakopavati ne podoravati in že prvi dan kar na vrhu obrodi. Tri nedelje se je od maše grede vsa fara o tem menila.

Ampak tudi nad trgovce se spravi škrat Nered.

Živel je na Blokah bogat gospodar, ki je začel z zaklanimi prašiči kupčevati v Trst. Rekel je, da ga kupčija prav posebno veseli, pa ga je samo škrat Nered zapeljeval. Imel je prvokrat pripravljeno robo za Trst in zaklani prašiči so viseli čez noč pod kozelcem, da so v predpustnem mrazu zmrznili. Seveda jih je hlapec stražil, da jih ne bi prišla objedat žival ali krast tatje. Zjutraj navsezgodaj so jih naložili na voz in žena je vprašala moža, ali je vse dobro preštel in izračunal, koliko roba velja, da bo vedel prodajati. Mož je dejal: "Kaj bom štel in računal, saj vem, koliko sem denarja izdal!"

Prišel je iz Trsta in se pohvalil ženi, da mu je že prva kupčija vrgla deset goldinarjev čistega. Deset goldinarjev je bilo kaj in izplačalo se je delati zanje. Pa je žena čez nekaj časa vprašala, ali je računal domače tri prašiče zraven. "Jej, kaj so bili tudi domači trije zraven?" se je začudil trgovec novinec.

Takrat pri prašičji kupčiji niso tako prodajali v Trstu kilo za kilo kakor danes, ampak so se botali za cel voz vprek. Bločan jih je prodal prvemu, ki mu je obljubil nekaj več, kakor je sam zakupil. Da je še domačo robo pridejal, je pozabil. Deset goldinarjev je bilo res kaj denarja,

ampak tri prašiče in še trud povrhu za deset golinarjev je bilo vendarle strašno poceni. Pa ga ni izučilo! Kupčeval je toliko časa, da je prišel ob vse, a na Blokah pravijo še danes: Kdor za prašiči skače, si strga hlače!

Pol Trsta je pozidanega s samimi zgubami takih trgovcev, ki se jim je v kupčije silil škrtat Nered!

Posebno hudo je škrtat Nered zagodel Raskovčevi Katri. Soseba ji je spet dejala, naj vendar že popravi svoj plot, da ne bodo Katrine kokoši zmerom uhajale skozenj v škodo. Katra se je zadržala: "Tebi uhaja jezik skozi škrbine, meni pa kokoši skozi plot!"

Tako se ne govori. Soseba je bila po pravici užaljena in je dejala: "Katra, Katra, tebi bo še škrtat Nered posvetil!"

Pa je že prežal škrtat Nered v hiši. Katra je ometala razkurjeno peč, da bi vsadila kruh vanjo. Za njo je stala na stolici še zmerom odvezana vreča moke, ki je Katra ni bila pravi čas v shrambo nazaj spravila. Sunila je s koncem omela vanjo, da se je vreča prevrnila in moka usula po tleh. "Zlodejevi škrtat Nered!" se je razjezila Katra in zavihtela omelo, da je pri tem sklatila petrolejsko svetilko na ognjišče, kjer je tlelo oglje.

"Kaj se tako jezite, mati?" se je oglasil zdaj škrtat Nered z mize.

"Čakaj, ti pokažem, nesnaga grda," reče Katra in udari s pestjo po njem.

Škrat Nered je bil pa bolj uren. Odskočil je in Katra je udarila po nožu, ki je ležal z ostrino navzgor na mizi. Zabolelo jo je, a ta hip je zapazila, kakšen plamen je povsod po ognjišču in po tleh od razlitega petroleja. Stekla je ven po vodo, ki je v kuhinji ni imela ne kaplje. Pri tem se je pred napol pokrito greznico spoteknila ob motiko na tleh, se prekucnila z glavo navzdol v greznico in se v njej zadušila. Samo njeni podplati so iz greznice moleli. Škrat Nered je še zaplesal po njih, ko se je plamen pokazal na strehi, potem pa izginil drugam svoje hudobije uganjat. Ljudje so prihiteli gasit in šele ko so ogenj udušili, so našli Katro.

Če bi človek popisal samo to, kar napravi škrtat Nered v enem letu v eni sami vasi, bi napisal sedem debelih bukev. Koliko pa po vsem svetu napravi, se še misliti in izračunati ne da.

Pripovedujejo o ministru, ki je šel na zborovanje imenitnih gospodov, pa mu je škrtat Nered zamenjal pripravljeni govor z drugim, ki je bil sestavljen za kmetijsko razstavo. In minister je čital o množici prekrasne pitane živine. Pripo-


vedujejo o zdravnikih, ki so pozabili škarje ali nože v trebuih bolnikov, o odvetnikih, ki so velike pravde izgubili, ker je škrtat Nered na važnih listinah sedel, in o avtomobilistih, ki so prišli ob zdrave ude ali celo ob življenje, ker je škrtat Nered izpustil sapo iz pnevmatike. Pa pripovedujejo, da je bilo tudi že strašno dosti joka, ker je škrtat Nered zašel v predale, kjer imajo otroci svoje stvari spravljene.

Vendar, naj bo škrtat Nered nagajiv in hudoben, kolikor hoče, strahu ni treba imeti pred njim. Stara mati naše stare matere je vedela zoper njega dober zagovor. Kdor vidi, da kje čepi škrtat Nered, naj reče hitro: "Beži, beži, škrtat Nered, da pospravimo vsako ped!"

Če potem zmerom res še pospravimo, denemo vsako stvar na svoje mesto, storimo vse pravi čas in kakor je prav, dobi zagovor tako moč, da ne more škrtat človeku do živega in naj oprezuje okrog njega, kolikor hoče.

PRI MATERI

Ksaver Meško.

 J bratje, h komu se zateka otrok v najhujši bolečini? Ali ne k materi?

Oj bratje v trpljenju, bratje, s srci, v boli preizkušenimi, h komu smo se zatekali mi v dneh najbridkejšega trpljenja? V dneh, ko smo onemeli od prevelike boli in je nismo mogli, ne marali in ne vedeli povedati nikomur na svetu? V dneh, ko nismo imeli ne na zemlji ne na nebu nikogar, ki bi se bil ozrl na nas z dobrotnim očesom, ki bi nam bil dal blago besedo, da bi nam bil rekel mehko in ljubeče: "Otrok moj, brat moj, prijatelj moj!" V dneh, ko so se boječe in kukavno skrivali za ogle, ki so se nam sicer odkrivali že od daleč in so bili: "Najponižnejši sluga!" V dneh, ko so se takozvani prijatelji na smrt prestrašili vsake besedice, pisane jim z našo roko, preplašili se vsake vrstice, naj je bila od politike in vse dnevne in časovne gnusobe oddaljena kakor nebo od zemlje, in so nam sporočili po tujih ljudeh: "Za Boga, nikar ne piši! Saj vendar več —." O, vedeli smo! In če nismo, smo tedaj spoznali, koliko strahopetnosti in nizkosti je med našimi ljudmi . . .

Kam in h komu, o bratje, bi se naj bili zatekli, ko so dvomili o nas naši ljudje in so skomizgali z rameni, skrivnostno namigavali, bolj škodljivo nego sočutno govorili: "Nekaj mora ven-

dar biti na stvari. Kar tako bi ga ne bili vrgli v ječo."

O, bratje, to, to je bilo najhujše! Kaj verige, kaj ječa! Kaj avstrijski bajoneti, kaj sramota med ljudmi tujega jezika in tujih src, kaj vse njihovo zaničevanje! S povzdignjenimi glavami smo šli v gnusobo avstrijskih ječ; saj smo vedeli: "Za pravico, za domovino!" S ponosnim očesom smo zrlji zasramovalcem v obraz; pred nobeno zlo besedo, ki so nas z njimi bičali in opljuvali, nismo klonili; zakaj naša srca so bila čista in naše duše vesele sredi trpljenja, ponosne, da smejo trpeti za svojo domovino in svoj narod. A ko sem slišal, da so dvomili naši slovenski ljudje: "Nekaj bo vendarle res", tedaj, o bratje, sem se čutil preslabega, da bi nosil te udarce. — Cezarju je moralo biti tako pri srcu, ko je zavihnel proti njemu morilno bodalo prijatelj Brutus. Rekel sem si tedaj: "Vse v življenju sem dal domovini, vse svoje sile, dušne moči in telesno zdravje; s slednjo besedo, ki sem jo kdaj zapisal tekome več ko dvajset let, sem si odtrgal kos srca in ga dal našim ljudem — a zdaj to!"

Skoz vse trpljenje tistih dni in let sem šel s pokojno dušo, a čez to strašno in neumljivo nisem mogel in ne morem priti. Kakor skala mi leži na duši čez dan, mori mi jo od jutra do večera, kali mi oči, da gledam domovino kakor v megli, v žalostni temi. Ponoči stoji ob postelji, ne pusti mi zaspati. In če zaspim, mi leže na srce kakor vedomec, da stisnem roke v pesti, planem pokoncu in se glasno vprašam: "Kaj sem storil našim ljudem, da so vrgli najtežji kamen vame prav oni?"

Kam, o bratje, v tem trpljenju?

Kakor list sem bil, plavajoč sredi široke, de-roče reke, list brez moči in odporne volje, ki ne ve, ne kod ne kam.

Pa sem si rekel kakor otrok v najhujšem trpljenju:

"K tebi pojdem, ki si me ljubila kakor nihče na svetu, ki se nisi nikoli ne za hip igrala z mojim srcem, ki me je tvoje srce z isto ljubeznijo objemalo v sreči in nesrečnih dneh — k tebi, mati moja. Na tvoj grob, o mati!"

Nikoli se mi ni zdela spomlad v moji domovini tam doli tako čudežno krasna kakor tista spomlad. Kakor da je hotel Bog vso deželo odškodovati za zlobo ljudi, za besnenje kronanih in nekronanih krvolokov, za vse gorje, ki so ga trpela srca, za vse solze, ki so jih jokale stiskane in teptane duše, s preobilo krasoto, ki jo je z radodarno roko natrosil čez svet,

Kukavica je kukala v gozdu, ko sem romal po dolini rodni hiši nasproti. Pela je, da je nisem slišal peti še nikoli tako. Na njivi pod vaškimi gozdovi je pel in vriskal pastir. Pel in vriskal, kakor bi mu bilo srce tako polno sreče, da je ne more izpeti in izvriskati.

Kakor še nikoli ne, sem zčutil tedaj vso svojo zapuščenost in osamelost. Kakor niti med molčečimi in v svojem ledenem, mrtvem in mrkem molku strašnimi stenami ječe ne. In bol sem začutil v srcu, da take ne, ko sem samotni ležal v gluhih, odrevenelih, nepregibnih nočnih uradih na trdi jetniški postelji. In brž ne hujše niti tedaj, ko sem romal po isti poti deževnega jesenskega jutra najžalostnejšo pot svojega življenja: k pogrebu matere . . .

Doma sem se mudil kratko. Tih je bil dom: bratje vsi pod puško, braneč prestol in krono njemu, v čigar imenu so njih brata vlačili po ječah, podili ga interniranca iz kraja v kraj.

Na vseh obrazih, na obrazu starčka očeta, na obrazih sestre, svakinje, njenih otrok, je bila zapisana bolest in skrb; iz vseh oči je strmelo, iz vseh besed je govorilo tesno vprašanje: "Kaj še dočakamo, kaj pride še nad nas?"

Poslovil sem se naglo in tiho, boječe skoraj, kakor se poslavlja človek, ki je po pomoti zašel v tuj dom. S še težjim kamnom na srcu sem se napotil na grob materin.

To me zaboli vsakokrat v dušo, kakor bi zaščemelo to nasprotje v moje duševno oko: če vidim grobišče, kraj smrti in trohnobe, tako čudovito ožarjeno z vsem bogastvom in z vso krasoto solnca.

Bolj nego kdaj poprej me je zbolelo v globino srca tedaj.

Počasi sem stopal med grobovi, da sem dospel do groba materinega.

Vitek trn se je vil okoli preprostega križa. Tvojega življenja podoba, o mati: križ in trnje. Trpljenje vse tvoje življenje. Na vrhu je gorela rdeča roža: simbol tvojega srca, o mati, ki je gorelo in krvavelo vse življenje v ljubezni in bolesti.

Dolgo sem stal ob grobu, da sem začutil utrujenost. Tedaj sem sedel na nizki grič, ki spi pod njim njena utrujena ljubezen; sklonil sem glavo, naslonil jo v obe roki.

In sem mislil na njeno ljubezen, vir, ki se ne bi izsušil v tisočletnem trpljenju, darovanju in žrtvovanju. Mislil, kako slabotno, skopo in malomarno sem ji vračal vso to ljubezen, vso dobroto. Kako naj popravim ta svoj veliki, preveliki greh, o mati? Ga li izperem in izbrišem vsaj pičico, če pokleknem na tvoj grob in ga pomočim s solzami trpljenja in kesanja? Odpuščaš, o ma-

ti, ko vidiš, kako zdaj trpi tvoj sin? Kako slabo sem ti vračal tvojo ljubezen, o mati! Bi li odpuščala vso mojo nekdanjo hladnost in površnost, ako bi se zbudila zdaj, oživela, vstala, in bi ti po-tožil vse gorje, odkril ti svoje srce, s tisoč pušči-cami prebodeno? Ali bi, o mati, mati...?

Toda ne, ne, mati, le spi mirno in pokojno! Ne želim, da bi še živela. Ne, srečna, o mati, da si mrtva. Sicer bi letelo zdaj kamenje tudi vate. A kako bi moglo nositi te udarce tvoje srce? Ko bi jih čutila le ti, vem, vse bi pretrpela. Ker pa zadevajo tvojega otroka — kako bi jih pretrpela, o mati moja? —

V mraku sem se poslovil.

Od odprtega groba, kamor so bili pred leti pogrebci pravkar spustili krsto z mrtvo materjo, sem odhajal laže nego danes.

Za slovo sem vzel s seboj rdečo rožo.

Ko sem se drugo jutro po kratkem, mučnem snu prebudil in pogledal po sobi, sem videl, da so rdeči listi cveta razsuti po mizi.

Tako se je razsulo tvoje goreče srce, o mati, v ljubezni in žrtvovanju za nas otroke. Kako bi naj potem še živela?

— — — — —
Kdorkoli si, kjerkoli si, ki bereš to, ali ljubiš svojo mater? Ljubi jo, dovolj je ljubil ne boš ni-koli.

OKROGLE

LEPA SLUŽBA.

“Bil je čas, ko sem imel lepo službo.” — “Količno pa si imel plače na mesec?” — “Stopetdeset dolarjev.” — “In koliko časa si bil v ti službi?” — “Pol dneva.”

PODOBEN.

“Kadar te srečam, se spomnim prijatelja Mačka.”

“Kako to? Vsaj mu nisem podoben?”

“To ravno ne, on mi pa ravno tako dolguje pet dolarjev kakor ti.”

NESPORAZUM.

Mož z obvezano glavo pride v rešilno postajo. Uradnik ga med drugim vpraša: “Ali ste oženjen?” — “Ne, poulična kara me je povozila.”

PRAKTIČEN OČE.

Varčen oče pravi pri fotografu otroku: “Tu imate vsak eno krono, da bote imeli vesel obraz za fotografijo.” — Po fotografiranju: “Tako, otroci, sedaj mi dajte pa krone nazaj.”

STAR BAHAC.

“Tu se prikaže naenkrat pred menoj kraljevi tiger! Čutil sem

njegovo gorko sapo! Uprl sem mirno v njega svoje oči in pomeril na njega. Sedaj sem še le zapazil . . . , uganite, kaj sem zapazil?”

“Da ste pozabili puško nabaviti in nabiti z grahom!”

V JEČI.

Nadzornik: “Imate na izbiro, ali da lepote kuverte ali pa plete te koše!”

Kaznjeneč: “Ali bi ne mogel potovati kot agent z izgotovljenimi izdelki?”

PA NAJ SEDI.

Policaj: “Vaš pes fric leta brez nagobčnika po ulicah. \$5.00 kazni ali pa 24 ur zapora!”

Lastnik psa: “Pa naj gre mercina 24 ur sedet, \$5.0 je v sedanjih časih škoda.”

NE ZNA PLAVATI.

“Mama,” vpraša Marica, “ali ata ne zna plavati?” — “Seveda zna, zakaj pa vprašaš to?” — “Zato, ker je včeraj rekel, da se bo težko “nad vodo” zdržal.”

INTERVIEW.

Gledališki igralec je naprošen za interview. Takoj je pripravljen in razlaga o podrobnostih

ponudeb, sedanjem kontraktu, koliko zasluži na teden, plača se bo pa v kratkem povišala. Bržkone misli, kaka nova ponudba? Hitro se spomni in vpraša: “Kateri časopis pa zastopate?” Nato miren odgovor: “Nobenega, ampak jaz sem davčni nadzornik.”

POZABLJIVOST.

“Tu sta dva dežnika,” modruje gostilničar, “ki sta jih pozabila profesorja. Te manšete sta pozabila dva študenta; in ta dva pa, ki sta pozabila plačati, sta bila pa lumpa . . .”

DO BESEDE.

Gospa je šla na tri dni na deželo. Na vrata je za pismonošo nalepila list: “Ničesar ne puščajte tu, me 3 dni ne bo doma.” — Prišel je tat, ogledal si list, pobral vse iz hiše in napisal: “Sem se ravnal po vašem ukazu in odnesel vse seboj.”

VSE BO V REDU.

Lukež in Matija sta se ga poštena navlekla. Ko sta šla proti jutru, ko se je že danilo, domu, pravi Lukež: “Čudno, da vsoko reč dvojno vidim.” — Nato de Matija: “Zapri eno oko, boš pa zopet vse pravilno videl.”

IZ UPRAVE

Dar za samostan: J. Kervin \$1, A. Novak \$5, B. Malnar \$3.25, F. Gerkovich \$1, M. Novak \$2, M. Ivancic \$10, M. Bregar \$5, N. N. \$10, A. Grdina \$10, B. Trstenjak \$5.

Za študente: Mrs. Lončar 50c, J. Urbancic 50c, A. Hribar 50c, M. Grum 55c.

Za Apostolat: A. Gole \$10, A. Terlep \$10, P. Verbic \$10, F. Jenko \$1, N. N. \$10, J. Francelj 50c, A. P. \$10.

Za lučke: M. Kovac 50c, A. Gole 50c, A. Kutnar 50c, M. Sivic 50c, M. Zakrajšek 50c, F. Petrich 50c, F. Avsee \$1, Mrs. Horvat 25c, K. Perme 50c, A. Voncina 25c, J. Marovec \$1, J. Straus 25c, J. Urbancic \$1, F. Cimeman \$1, J. Kuhel 50c, Mrs. Miklavcic 50c, Mrs. Dolenc 50c, G. Banks \$1, J. Pink 50c, J. Gnidica 50c, Mrs. Svirgel 50c, Mrs. Maček \$1, Mrs. Cook \$3, A. Zitnik 25c, F. Ulcher 50c, J. Kastelic 25c, Mrs. Cook \$1, J. Sintic 50c, druž. Perusek \$1, F. Globokar \$1, A. Kupsek 80c, J. Fabian 50c, N. N. 25c, A. Hochevar 50c, C. Krize 50c, Mrs. Novak 50c, Mrs. Rus 50c, C. Blaess \$1.

Za kruh sv. Antona: T. Fear 50c, M. Kokolj 50c, J. Kastelic \$1, A. Golob 27c, C. Blaess \$10.

Za Ave Maria: C. Milost \$1, Mrs. Poznic 50c, Mrs. Mirtic 50c, Mrs. Asseg \$1, Mrs. Novak \$2, Mrs. Stragisar \$1, Mrs. Perme \$1, Mrs. Strniša \$1, M. Fraus 50c, N. N. \$10, Mrs. Podpecnik \$1, A. Nemancih 50c, J. Svirgel 50c.

Za sv. maše: N. N. \$20, J. Kuhel \$1, E. Harrington \$1, A. Matkovich \$2, M. Mance \$1, Mrs. Lončar \$5, M. Kolarich \$1, A. Zlogar \$3, T. Sulzer \$3.50, M. Stukel \$1, F. Tomsic \$2, J. Laurich \$1, N. N. \$1, U. Pierce \$2, Mrs. Petrich \$1, J. Gorenčič \$1, K. Lozar \$1, R. Bizjak \$1, M. Grum \$1, M. Wagner \$1, N. N. \$30, N. N. \$11, M. Tanko \$1, P. Mirtic \$2, R. Novak \$1, Mrs. Dolenc \$1, M. Ver-

beck \$3, M. Koshmerl \$3, J. Kervin \$1, N. N. \$1, J. Jevnik \$2, J. Pink \$1, N. N. \$5, Mrs. Svirgel \$1, M. Vadian \$2, N. N. \$2, F. Laurich \$1, A. Bambič \$1, N. N. \$4, Mrs. Leskovec \$1, J. Kranjc \$1, O. Burac \$1, Mrs. Zernich \$3, M. Puncar \$2, E. Ulie \$1, I. Rezek \$1, H. Ercul \$1, J. Stefanic \$1, druž. Turk \$1, Mrs. Mirtic \$2, Mrs. Champ \$1, Mrs. Assec \$4, Mrs. Novak \$1, Mrs. Odlosek \$2, F. Pirman \$1, druž. Perusek \$2, Mrs. Cook \$2, F. Frankovic \$2, N. N. \$2, N. N. \$2, J. Pajk \$1, A. Zagar \$1, M. Barle \$10, A. Potočar \$1, F. Sajovec \$1, A. Miklaveich \$1, C. Milost \$2, A. Hochevar \$2, F. Gregorčič \$2, U. Smith \$1, T. Sterk \$1, M. Globokar \$1, A. Golob \$1, F. Gergovich \$1, A. Trepnal \$1, F. Gregorich \$1, C. Gersich \$1, R. Markel \$2, M. Hochevar \$1, J. Kubel \$2, H. Zlogar \$2, A. Hochevar \$2, A. Legan \$1, A. Hochevar \$1, F. Gregorčič \$1, M. Hoge \$1, Mrs. Vicic \$1, druž. Mule \$1, Mrs. Zivoder \$3, Mrs. Anzlovar \$2, Mrs. Beg \$1, Mrs. Horvat \$1, N. N. \$1.

Darovi: N. N. \$3, Mrs. Vavšek \$1, Mrs. Perušek. Lorain, O. \$1, P. Kure, Chicago, Ill. 50c, F. Stefancic, Chicago, Ill. 25c, A. Gregorich \$2.

Nove naročnike so dobili: Frances Jenko, Cleveland, Ohio 1; J. Pink, Euclid, Ohio 8; Josephine Kranjc, Cleveland, O. 6; Mary Novak, Cleveland, O. 4; M. Perhne, Sheboygan, Wis. 2; A. Miklavčič, Aurora, Minn. 1; Antonia Oratch, Ashland, Wis. 1; Math. Klucvsek, Johnstown, Pa. 1; Mrs. Rogel, La Salle, Ill. 3; Marie Priland, Sheboygan Wis. 1; Rev. Marcel Marinšek 3; F. Ivančič, Cleveland, O. 2; Mrs. Jelenčič, Chicago, Ill. 7; M. Grum, Forest City, Pa. 1.

Umrli: Mrs. Antonija Svet, Lorain, Ohio; Mrs. Alojzija Stare, Valley, Wash.; Anna Drenšek, Cleveland, Ohio; Frank Terlep, Frontenac, Kans.; A. Novak, Greaney, Minn.

V DOMOVINO GREMO 15. JUNIJA

INFORMACIJE . . .

Linija. Največ Slovencev je prišlo v to deželo po Francoski liniji. Ravno tako jih je v stari kraj največ potovalo po Francoski liniji. Ta linija jim je naj-

bolj znana in na njej se počutijo "doma".

Parnik. V prvi vrsti je bilo treba gledati, da pridejo potniki

pravočasno za shod. Dalje je v sedanjih časih treba gledati na vsak dolar. To velja tudi za potovanje. Zato je bilo treba izbrati parnik, ki je "poceni", a ob-

enem tudi moderen, udoben, hiter in preizkušeno zanesljiv. Tak parnik je "CHAMPLAIN", ki je šele tri leta "star". Spada torej med najnovejše parnike.— Iz New Yorka odpluje CHAMPLAIN s temi izletniki na 15. junija opoldne. Potniki gredo na parnik ta dan med 8. in 11. uro dopoldne.

Tretji razred na Champlainu. Vsi potniki tretjega razreda so nastanjeni v kabinah z 2, 3 in 4 posteljami. Kabine so čiste, udobne in prostorne. V njih je tekoča topla in mrzla voda, električna razsvetljava, moderna ventilacija ter druge najmodernejše naprave. — V obsežni in krasni obednici se servira izborna hrana ob pogrnjenih mizah.

Cene kart tretjega razreda. Od New Yorka do Havre \$84.50, od New Yorka do Ljubljane \$110.05, od New Yorka do Zagreba \$112.52, od New Yorka do Trsta \$104.50.

Cene retur-kart III. razreda. Od New Yorka do Havre \$153.00, od New Yorka do Ljubljane \$193.50, od New Yorka do Zagreba \$195.50, od New Yorka do Trsta \$182.50.

Turistični razred zavzema sedaj mesto nekdanjega drugega razreda; drugi razred je odpravljen na vseh linijah. Razume se, da je turistovski razred v isti meri izboljššan kakor je izboljššan tretji razred.

Cene kart turističnega razreda. Vožnja od New Yorka do Havre stane \$119, a retur karta pa \$215.00. (Nekatere kabine so \$2.50 dražje na vsako stran.)

Drugi razred na železnici v Evropi stane: od Havre do Ljubljane \$42.96, do Zagreba pa

\$47.05. Tako stane karta za turistični razred na parniku in drugi razred na železnici do Ljubljane \$161.96, do Zagreba \$166.05. Retur karta pa: do Ljubljane \$300.92, do Zagreba pa \$309.10.

Tretji razred na parniku in II. na železnici. Vožnja se lahko tako uredi, da potuje potnik na parniku v III. razredu, a na vlaku v II. razredu. V tem slučaju stane karta do Ljubljane \$127.46, do Zagreba \$131.55. Retur karta pa: do Ljubljane \$279.42, do Zagreba \$287.60.

Potovanje se lahko tako uredi, da potnik potuje na parniku v tretjem razredu, a po železnici v drugem razredu.

Cena kart za otroke. Otroci od 1. do 10. leta plačajo polovično karto tako v III. kakor v turističnem razredu. Otroci nad 10 let plačajo celo karto.

Davek na kartah. Pri vsaki karti je \$5 davka za U.S.A. Pri retur-kartah pa plačajo potniki, ki niso ameriški državljani, še \$8 glavarine (head tax). V turistovskem razredu pa plačajo potniki še francoski pristaniški davek \$2 za tja in \$2 za nazaj.

Potovanje od Havre naprej. Ob prihodu parnika v Havre čaka potnike poseben vlak, ki prepelje potnike do Pariza. Tu jih linija s posebnimi busi prepelje na drugo postajo, kjer dobe potniki posebne vozove ekspresnega vlaka, ki vozi do Ljubljane okrog 26 ur, do Zagreba priplazno 29 ur, a do Trsta 20 ur.

Potni list, permit itd. Vsak potnik mora imeti potni list od one države, koje državljanstvo ima. Potniki, ki niso državljani Združenih držav, morajo imeti

še povratno dovoljenje (permit) iz Washingtona.

Vse potrebne podrobnosti o potnih listih, permitih itd., se pošljejo vsem onim, ki se prijavijo za potovanje. Ravno tako se pošljejo tudi vsa druva pojasnila o vseh drugih zadevah potovanja.

Vsi rojaki so vabljeni (da se pridružijo temu skupnemu potovanju).

Rezerviraj si mesto. Da si takoj zasigurate mesto na parniku, ki bo vam po volji, priglasite se takoj na spodaj omenjeni naslov. — Takoj sedaj pošlji \$10.00, če hočeš mesto v tretjem razredu, \$20.00, če hočeš potovati v turistovskem razredu. Ta ara ti je zagotovilo mesta na ladji. Ostalo plačaš pozneje, kakor ti bo agentura naznanila.

Aro ti vrnejo, če tvoje načrte kak razlog prekrži. Marsikaj se lahko še zgodi do časa potovanja; pripeti se ti lahko nezgoda bolezni, pride kaka druga ovira. Do svoje are imaš v tem slučaju popolno pravico.

V domovino potujete skupaj. Nazaj grede pa si lahko izbereš drugi parnik, greš lahko nazaj s skupino, ali pa potuješ sam. Nekateri bodo ostali dalj časa v domovini, drugi se bodo morda že po šestih tednih vrnili. Glede časa povratka imaš popolno prostost, tudi parnik te linije lahko sam voliš. Morda se boš hotel vrniti na "Normandie", svobodna bo tvoja volja.

Takoj piši na naslov: Mr. Leo Zakrajšek, 302 East 72nd Street, New York, N. Y., ali Rev. Aleks. Urankar, 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.